БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 26 (8858)
ЯНВАРИИН 31
СУББОТО
1959 он

Сэн 20 мүн.

Марксизм-ленинизмын туг доро ябажа, бидэнэр урагшаа дабшаха зуураа, газар дэлхэй дээрэхи эгээн һайн, эгээн үнэн зүб обществые—коммунистическэ обществые байгуулжа байнабди.

(КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлһээ).

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЭЭЛЖЭЭТЭБЭШЭ XXI СЪЕЗД

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ 1959—1965 ОНУУДТА ХҮГЖӨӨХЭ ДААБАРИТА ТООНУУД ТУХАЙ

нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ элидхэл)*

Америкэтэй мүрысэхэдөө, экономическа байгуулалтын талаар тэрээнһээ жэшээ абамаар гэжэ тоолоно. Экономикын талаараа хүгжэнги США-да үйлдэбэри, хубаарилгын тон буруу капиталистическа арга гол болгон хэрэглэгдэнэ. Элдэб эсын эд бараай элбэг байбашье, эгээн шухала хэрэгсээ хангажа шадахагүй хэдэн миллион хүнүүд тэндэ ажилгүйдэн, зобожо тулижа байдаг юм. Коммунистнууд тэрэ гуримые һажаалжа, харин тиимэ тааруугүй байдалые дэлхэй дээрэ үгы хэхэ гэжэ хүсэдэг байна. Манай экономикын ургалтые харуулха жэшээнүүд болгожо США-дахи үйлдэбэрилгын хэм хэмжээе хэрэглэхэ, манай экономикые эгээн хүгжэнги капиталистическа экономикотой жэшэхын тулада хэрэглэнэ. США-тай хэһэн экономическа мүрысөөндэ илааша, коммунистическа байгуулалтын эхин шатые түгэсхэхэ байнабди. Энэ шатада түйлагдаһан экономическа хүгжэлтын хэм хэмжээн бидэндэ саада за станци бэшэ, харин эгээн хүгжэнги капиталистическа оронние хүсэхэ разъездэмнай болохо байна. Тус шатада дээрэ тэрээниие үлөөжэ орхёод, өөһэдөө саашаа дабшахабди.

Үйлдэбэрилгын хүсэнэй ургахатай хамта общественна бүхы ажалшадай хани ёһоной холбоо барисаае, ажалай туһалалсаха ябадалые үндэһэ болгон үйлдэбэридэ социалистическа харилсаанууд улам һайжаруулагдаха байна. Манай орон дотор хэгдэдэг ажалай хүнүүдэй хоорондохи социалистическа хани харилсаанай бодото бэелэл, хүнэй моральна шэнэ шанарай гэршэ жэшээ болоноой.

Материально-техническэ шэнэ һуури дээрэ социалистическэ үйлдэбэрини саашадаа хүгжэхэ, һуралые ажалтай бүри нягтаар холбон нэгэдхэхэ, хүдөө хүн болон хотын ажал хоёр хоорондохи гол илгаа удаа дараалан үгы болохо байха. Хүнүүдэй бүхы талаараа хүгжэлэй хүсэ хорхотой хамта, ажал хүдэлмэри ажабайдалай эгээн шухала эрилтэ боложо, улам саашадаа хүгжэхэ. Хүдэлмэриин үдэрые хараалһан ёһоор хороохо, ажалай условие улам һайжаруулха ябадал энээндэ ехэ дүхэм болохонь лабтай. Үйлдэбэриин бүхы һалбаринуудта автомадай хэрэглэгдэдэг болоходо, хүч хэдэг машинануудые хүдэлгэхэ ашаглаха болохоор ажамидаралай хэрэгсэл үйлдэбэрилхын тулада хэрэг, саг, бага хүсэн хэрэглэгдэхэ болохо. Хүнэй, ёһотой байһан ажал бүхы талаараа хүгжэһэн хүнэй хүсэнүүд байсаха, зугаалха хэрэгсэ нүхэр болохо байна.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгые саашадаа манай хэхэ бүхы хүдэлмэри гол зүйл болгон табихадаа, бүхы дээрэнь марксизм-ленинизмын һургаалһаа, Советскэ Союзай, бүхы социалистическа оронуудай дүй дүршэлһөө эшэ абана.

Общественна хүгжэлтэ хадаа мүн научна коммунизмын ондоо шухала асуудал—**общественна үйлдэбэрилгэ материальна, ухаан бодолой баялигые бүхы гэшүүдэй хоорондо хубааха** асуудал табина. Хубаарилга хадаа общественна хүгжэлтые тодорхойлхо гол бэшэ, харин тэрээнһээ эшэ абаһан ябуулга болохо, тэрэнэй түхэл янза, гол ёһонуудынь үйлдэбэрилгын онол аргаһаа, общество дотор бүтээгдэһэн продукт зардалай тоо хэмжээнһээ дулдыдадаг юм гэжэ марксизм-ленинизм заана.

Социалистическа обществодохи хубаарилга гол түлэб иимэ гуримаар: хүн бүхэнһөө—шадабариинь зэргээр, хүн бүхэндэ—ажаллаһанайнь зэргээр гэдэг гол баримталан бэелүүлэгдэнэ. Энэмнай ямар удхатай гэхэдэ, материална, культурна хэрэгсэлнүүдэй ехэнхи хубинь ниитын үйлдэбэридэ общественна гэшүүдэй оруулһан ажалай хубитаһаа дулдыдуулагдажа, тэдэнэй хоорондо хубаагдадаг байна.

Бүри социализмын үедэ материальна, культурна хэрэгсэлнүүдэй нилээд ехэ, улам саашаа ехэ боложо байһан хубинь хэһэн ажалай хэмжээн, шанарһаа дулдыдангүй, тайлбарилан хэлэбэл, түлөөһэгүйгөөр общественна гэшүүдэй хоорондо хубаагдадаг болоһон ёһо хараада абаха хэрэгтэй. Общественна эрхэтэй зоноо түлөөһэгүйгөөр һургаха, түлөөһэгүйгөөр эмнэлгэ, пенси үгэхэ тэдхэхэ хэрэгтэ, ехэ бүлэтэй эхэнэрнүүдтэ туһалха, клубуудай, библиотекэнүүдэй гэхэ мэтэ түлөөһэгүйгөөр хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ зорюулжа ехэ гаргашануудые хэдэг юм.

Гүрэнэй зүгһөө хэгдэдэг гаргашанууд, тэрэшэлэн колхозуудай ниитын фондһоо гаргашалагдадаг гаргашын ажалшадай энхэ тэниглэн байдалые, материальна хангалые улам һайжаруулха хэрэгтэ ямар удхашанартай байһыень иимэ тоонуудаар элирхэйлэн харуулжа болохо байна. Манай орон дотор ниитын үйлэдбэридэ 100 миллион шахуу хүдэлмэришэд, алба хаагшад, колхознигууд хабаадана. Гэхэтэй хамта миллион шахуу пенсионернүүд гүрэнэй, колхозуудай, ниитын организацинуудай тэдхэмжэ дээрэ байдаг. 5 миллион үхибүүд садууд, яслинуудта, хүүгэдэй гэрнүүдтэ хүмүүжүүлэгдэнэ. Дээдэ, тусхай дунда һургуулинуудай 3 миллион 300 мянган студентнэр, бусад һургуулинуудай, ажалай резервын училищинуудай һурагшад гүрэнэй стипендеэр, хамтын байраар, интернат-һургуулинуудай һурагшад гүрэнэй зүгһөө бүрин хангагдана. 5 миллион 600 мянган үхибүүд пионерүүдэй лагерьнуудта, һургуулиин зунай талмайнуудта, экскурсионно-туристска базануудта жэл бүри амардаг байна. 3 миллион үлүүтэй хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон колхознигууд жэл бүри социальна страхованиин, колхозуудай мүнгэ зөөреэр санаторинуудта, амаралтын гэрнүүдтэ ошожо аргалуулна, амарна. Тэрээнһээ гадна олон үхибүүтэй, ганса бэе 7 миллион шахуу эхэнүүд гүрэнһөө туһаламжа абана.

Эдэ бүгэдэндэ зорюулжа гүрэнэй зүгһөө хэгдэдэг гаргашанууд саашадаа бүри ехэ болохо байха. Коммунизмда дүтэлэн дабшаха бүримнай хүн бүхэнэй түрэхэһөө эхилээд, үбгэ наһан болохо хүрэтэрнь обществын зүгһөө табигдадаг анхарал оролдолго улам ехэ болохо.

Продуктнуудые хубааха үедэ обществоһоо хүн бүхэнэй абадаг хубиин энэ шатадахи гол хэм хэмжүүрынь ажал, тэрэнэй тоо, шанар болоно. «Коммунизмын «дээдэ» шатын эхилтэр ажалай хэмжээндэ, хэрэглэлэй хэмжээндэ обществын зүгһөө, **гүрэнэй зүгһөө тон шанга** хиналта хэхые социалистнууд эридэг байна...» гэжэ Ленин хэлэһэн юм (Зохёолнуудай 25-дахи том, 441 нюур).

Манай ороной хүгжэлтын түүхэдэ «сэрэгэй коммунизмын» үе байһан юм, тиихэдэ хэһэн ажалай зэргээр хубаарилха гол ёһонһоо саг зуура хадуурҗа, «хүн аминда» адли тэгшээр хубаарилгын замда орохо баатай болоһон байгаабди. Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, эд бараанай элбэг дээрэһээ бэшэ, харин дуталдаһанһаа шалтагаалан тиимэ хэмжээн бэелүүлэгдэһэн байгаа. Гүрэмнай эдеэ хоолой талаар тон нарин шанга журам сахижа, заримдаа хүн бүхэндэ үдэрэй хясууг хилээмэ үгэжэ, үлэсхэлэндэ олоороо оролгые зайсуулаад, ахир багаханшье һаа, таһалгаряагүй үгтэдэг эдеэ хоолой зүйлөөр Улаан Армиин сэрэгшэдые, городой хүн зониие хангаха аргатай болоһон юм.

Гэхэ зуура хубаарилга хэхэ тиимэ формын экономическа тааруу системэ байгаагүйнь элитэ. Арадай ажахые һэргээн бодхоохо, хүгжөөхэ замда ороноймнай ороһон үедэ тэрэ системын дутуу дунданъ элирээ һэн. Ажалайнь үрэ дүнгөөр хүдэлмэрилэгшэдые урмашуулха ябадал хангаагүй һаа, ороной үйлэдбэрилгын хүсые ехэ болгожо, социалистическэ экономико бии болгожо, хэдэн арбаад миллион хүнүүдые коммунизмда хүргэжэ шадагдахагүй гэжэ тиихэдэ В. И. Ленин сэхэ хэлээ бэлэй.

Амгалан тайбан байгуулалтын эрхилэгдэжэ эхилхэтэй хамта, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин хүлһые мүнгөөр түлэдэг гурим бэелүүлэгдэһэн байгаа. Хэһэн ажалай зэргээр хубаарилха ёһо гурим салин хүлһэнэй эшэ үндэһэниинь болоо бэлэй. Колхозно байгуулалтын илахатай хамта, хубаарилгын энэ гол ёһон колхозно тосхондошье бэхижээ һэн.

Хэһэн ажалай зэргээр хубаарилха гээшэ социалистическэ обществодо буржуазна хуули ёһо хэрэглэһэн ябадал болохо гэһэншүүгээр зарим научна хүдэлмэрилэгшэд статьянууд соогоо бэшэдэг, лекцинүүдтээ хэлэдэг байна. Хэһэн ажалай зэргээр хубаарилдаг ябадалһаа хамтын продуктнуудые бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондо адли тэгшээр хубааха гуримда орохо хэрэгтэй бэшэ гү гэһэн асуудал тэдэнэр табина. Теэд тиимэ һанал бодолые зүбтэйдэ тоолохын аргагүй байна.

Социализмын үедэ «буржуазна хуули ёһоной» үлэгдэлнүүд байжа магад гэжэ Маркс, Ленин хэлэһэн лэ байха, теэд тэдэнэр тиигэжэ хэлэхэдээ хуушан обществоһоо үлэһэн, коммунизмын үедэ үгы болон барагдаха хуули ёһоной формые хараада абаһан байгаа.

Адли ажал хэһэнэй түлөө адли түлөөһэ үгэхэ гэһэн гурим баримталдаг социалистическэ ёһоной хубаарилга элдэб хүнүүд тушаа адли жэшэбэри хэрэглэһэн удхатай. Ажал хадаа бүхы хүнүүдтэ нэгэ янзын, адли тэгшэ хэм хэмжүүр болоно. Социализмын үедэ ангиин адли эрхэгүй байлга үгы болгогдоод, продуктнуудые хубаарилха үедэ абадаг хубиин тэгшэ бэшэ зүйл лэ үлэнхэй. Хүнүүдэй элдэб шадабари мэргэжэлтэй байдаг, оюун бэлиг болон ажаллаха шадабариин талаар адли бэшэ, гэр бүлын олон ондоо байдаг хадань, адли ажал хэһэнэй түлөө адли түлөөһэ абабашье, үнэндөө адли бэшэ олзо доходтой байна бшуу. Гэхэ зуура иимэ гурим коммунистическэ обществын түрүүшын шатада зайлашагүй байха болоно.

Хуули ёһоной формонуудые тэдэнэй үүсхэдэг ниитын харилсаанай гол удхатай худхажа болохогүй. Үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые тус тус хүнүүдэй энгэй үмсэ гэжэ буржуазна ёһо гуримай мэдэрхэдэнь, харин социализм тэдэниие ниитын зөөри болгоно, энэ талаараа буржуазна ёһо гуримһаа огтолон һалаһан байна. Социализмын үедэхи бүхы хүнүүд үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдтэ адляар хандадаг, хэһэн ажалайнгаа зэргээр түлөөһэ абадаг байха юм. Социалистическэ обществын ажалай хүсэ абахаар бүхы гэшүүд иимэ гуримые —ажал хээгүй һаа, эдихэгүй гэһэн гуримые үндэһэ болгоно.

Капитализмын үедэхи хубаарилга үнэндөө хэһэн ажалай зэргээр бэшэ, харин түбхын түрүүн капиталай хэмжээгээр хэгдэдэг, тиигээд үнэ сэнгэй, ашаг олзын, газарай рентын хуули ёһонуудаар гуримшуулагдана. Тиимэһээ ехээр ажал хэһэн хүн бэшэ, харин ехэ капиталтай хүн олзо доход ехээр оруулдаг байна.

Капитализмын, социализмын үедэ үйлэдбэрилэгдэдэг үнэтэ зүйлнүүдые хубаарилгын талаар үндэһэн ехэ илгаагай бии байһаниинь харагдана.

Хэһэн ажалай зэргээр хубаарилдаг социалистическэ гол ёһон хадаа социализмын үедэ тэгшэдхэн хубааха ябадалай таарахагүй байһые мэдэрэлгэһээ эшэ абана. Энэмнай мүнөөнэй эрхэ байдалда хубаарилга хэхэ имагта тааруу зохид, зүб ёһо гурим болоно. Тэгшэдхэлгэ хадаа буруугаар хубаарилха ябадал тохёолдуулха: муушье, һайншье хүдэлмэришэн адли хубида хүртэхэ, тэрэнь лодырьнуудтал ашаг туһатай болохо байһые харангүй байхын аргагүй. Тиигээ һаа хүнүүдэй бүри һайнаар ажаллаха, ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ, үшөө ехэ продуктнуудые үйлэдбэрилхэ материальна урмашалга һуларха байгаа. Тэгшэдхэлгэ тохёолдуулбал, коммунизмда оролгые хойшо татажа, тэрэнэй хүндыень бууруулха байгаа.

Хэһэн ажалай зэргээр хубаахада, үйлэдбэрилһэн зүйлэйнгөө үрэ дүндэ хүнүүдэй урмашалтай байлгые хангаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин техникэ улам нарижуулан һайжаруулха зүдхэмжэ оруулха байна. Тиигэбэл хүмүүжүүлхы ехэ үүргэ дүүргэхэ, хүнүүдые социалистическэ журамда һургаха, ажалые бүгэдэ ниитын, уялгата хэрэг болгохо. Социалистическэ общество дотор ажаһуудаг хүнүүдэй ажалай эршэ зориг улам ехээр бадарна, ажалай талаар моральна урмашалга бүри ехэ удхашанартай боложо байнхай. Ажал хадаа материальна урмашалгын, ушар ёһо мэдэлгын улам ехэ болоһоной, дадал заншалай үндэһөөр социалистическэ обществын олон миллион ажалшадай зайлашагүй шухала зүйл боложо байнхай.

Обществын гэшүүдэй хоорондо продукт хубаарилгые гуримшуулха ябадал коммунизмын лэ үедэ хэрэггүй болохо юм, тиихэдэ үйлэдбэрилгын хүсэн айхабтар ехээр хүгжэн дэбжээд, шухала хэрэгтэй зүйлнүүд элбэг дэлбэг болохо, бүхы хүнүүд өөрын дураар, материальна хэрэгсэл абалгын хэмжээнһээ дулдыдангүй, хамаг хаба шадал соогоо хүдэлхэ, тиихэдээ энэмни обществодо зайлашагүй шухала юм гэжэ мэдэрдэг болохо байна.

Гэхэ зуура коммунистическэ обществын үйлэдбэриин элдэб һалбаринуудай ажал таарамжатай зохидоор, эмхитэй һайнаар хубаарха, хүдэлмэриин саг үйлэдбэриин онсо талые хараада абалсан, олониитын зүгһөө тааруулагдадаг болохо. Машинын хүсөөр хүдэлдэг үйлэдбэри хүнүүдэй ажалые тааруу зохидоор эмхидхэһэн гуримтай байдаг, жэгдэ тэгшээр ажалладаг юм.

Нэгэ зарим хүнүүд коммунистическэ обществые олон хүнэй гуримгүй, эмхидэлгүй, эхи захагүй бөөгнэрэл шэнгеэр һанажа, бүдүүлигээр ойлгодог байна. Тиимэ бэшэ, харин энэмнай ажалша хүнүүдэй эрхим дээдэ эмхидэл, тааруу зохид хани нүхэсэл болоно. Машинануудые хүдэлгэхын тулада хүн бүхэн тусхайта саг соо, тогтоогдомол гуримай ёһоор ажаллаха үүргэеэ, ниитынгээ уялгые дүүргэхэ ёһотой болоно. Ерээдүй сагай ехээр оньһожоруулагдаһан, автомадаар зэбсэглэгдэһэн үйлэдбэридэ хүнүүд олон часай турша соо ажаллахагүй, харин эрдэм ухаа, искусство, литература, спорт эрхилхын тулада нилээд ехэ сүлөө саг тэдэнэй мэдэлдэ үлэхэ байна.

Социалистическэ зөөриин колхозно болон арад ниитын формонуудые хүгжөөхэ, дүтэрхы болгохо арга замууд тухай асуудал коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэхэ талаар ехэхэн теоретическэ, бодото удхашанартай асуудал боложо байна.

Колхозно-кооперативна, гүрэнэй зөөриин формонууд ерээдүйдэ коммунистическэ нэгэ зөөри боложо, барандаа ниилэхэ байһаниинь элитэ. Тэдэниие ниилүүлхэ хэрэг мүнөө юундэ ехээр түргэдхэнэгүйбибди, мүнөөнэй шатада гүрэнэй зөөриин хажуугаар колхозно-кооперативна зөөриие бүхы талаарнь хүгжөөхэ хэрэгтэй гэжэ юундэ тоолонобибди? гээд асуумаар.

Зөөриин формонь дура зоргон соогоо хубилдаггүй, харин экономикын хуули ёһоной үндэһөөр хүгжэдэг, үйлэдбэриин хүсэнэй шэнжэһээ, хүгжэлтынь хэм хэмжээнһээ дулдыдадаг юм. Колхозно байгуулалта деревнидэхи мүнөөнэй үйлэдбэрилгын хүсые хүгжөөлгын хэмжээндэ, эрилтэнүүдтэ хүсэд таарана. Энэ байгуулалтамнай хүдөө ажахын түрүү техникые үлэмжэ ашагтайгаар хэрэглэхэ арга олгоно, иимэ юумэн бутархай, жэжэ таряашадай ажахыда хэжэ шадагдахагүй. Мүнөө хүсэн түгэс техникын колхозуудта сэхэ эльгээгдэдэг болоод байхада, колхозуудай ниитынь үйлэдбэри бүри түргэнөөр хүгжэжэ байна.

Һаяшаг лэ хүдөө ажахымнай хэдэ хэдэн һалбаринууд гээгдэнги байгаа. Юун дээрэһээ тиигээб гэхэдэ, колхозно формо үйлэдбэрилгын хүсэнэй хүгжэлтые баряа бэшэ, харин колхозно байгуулалтын хангаһан арга боломжонууд, булюу һайн талань муугаар ашаглагдадаг байгаа. Һүүлэй табан жэлэй турша соо хүдөө ажахыда түйлагдаһан амжалтануудһаа харахада, колхозно-кооперативна формотой үйлэдбэридэхи харилсаанууд арга боломжоёо бараагүй, харин хүдөө ажахыдахи үйлэдбэрилгын хүсые хүгжөөхэ хэрэгтэ туһа хүргэнэ, үшөөл удаан саг соо туһа хүргэжэ шадаха байна.

Үйлэдбэрилгын хүсэнэй саашадаа хүгжэхэтэй хамта, колхозно үйлэдбэриие хамтадхалгын хэмжээн дээшээ гараха, арад ниитын зөөридэ колхозно-кооперативна зөөри дүтэрхы болохо, тэдэнэй хоорондохи илгаа удаа дараалан үгы болохо юм. Дооро дурсагдаха һоңин ушарнууд энээн тухай гэршэлнэ гэбэл:

Нэгэдэхеэр, колхозно үйлэдбэриин саашадаа хүгжэхэ, арад ниитын зөөридэ колхозно-кооперативна зөөриин удаа дараалан улам дүтэрхы болохо экономическа үндэһэ һуури—колхозуудай хубаагдадаггүй фонднууд саг үргэлжэ арьбадхагдана.

Хоёрдохёор, колхозно ниитын үйлэдбэри хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудта бүри хүсэд дүүрэнээр нэбтэржэ байнхай. Ниитын ажахын хүгжэхэтэй хамта, хилээмэнһээ гадна, мүн һү, мяха, тоһо, овощь, хартаабха, үрэ жэмэс хэрэглэдэг колхознигуудай эрилтэнь тэдэнэй өөһэдын харьяата ашаг багатай туһалбариин ажахынуудһаа бэшэ, харин экономическа талаараа ашагтай, ниитэ колхозно үйлэдбэриин продукцяар бүрин хангагдадаг болохо байха.

Гурбадахяар, колхозуудай хоорондохи үйлэдбэриин холбоо барисаанай, колхозууд хоорондын харилсаа холбооной элдэб формонууд улам ехээр хүгжөөгдэнэ, зайлашагүй үргэдэн хүгжэхэ байха. Электростанцинуудые, уһалалга хэхэ каналнуудые, хүдөө ажахын продукци буйлуулан болбосоруулха, барилгын материал үйлэдбэрилхэ предприятинуудые хамтадаа бариха, харгынуудые бариха хүдэлмэри олохон колхозуудай хүсэлэлгые ходо нэгэдхэхэ эрилтэ табидаг болохонь лабтай.

Дүрбэдэхеэр, хүдөө ажахын электрификациин хүгжэхэтэй, үйлэдбэриие оньһожоруулха, автомадаар зэбсэглэхэтэй хамта, гүрэнэй, арад ниитын хэрэгсэлнүүдтэй колхозно үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүд улам ехээр нэгэдхэ, ниилэхэ, хүдөө ажахын хүдэлмэри удаа дараалан индустриальна ажалай түхэлтэй болохо байха.

Колхозно-кооперативна, арад ниитын формотой зөөриин зайлашагүй ниилэлгэ колхозно-кооперативна зөөриин хороһоной эсэстэ бэшэ, харин социалистическэ гүрэнэй зүгһөө туһаламжа, дэмжэлгэ абажа, тус зөөриие хамтадхалгын хэмжээнэй бүри ехэ болоһоной үндэһөөр бэелүүлэгдэхэ.

Арад ниитын нэгэ ниитэ зөөри боложо, колхозно-кооперативна зөөриин гүрэнэй зөөритэй ниилэлгэ—эмхидхэлэй-ажахын юрын хэмжээ-ябуулга бэшэ, харин хото болон хүдөөгэй хоорондохи гол илгаае зайсуулха гүн ехэ зорилго болоно.

Ерэхэ долоон жэлэй туршада хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөн дэбжээхэ шиидхэхы алхам хэжэ, хүдөөдэхи хүн зоной культурно-ажаһуудалые үндэһөөрнь һайжаруулхаар хараалнабди. Гэхэтэй хамта, партимнай саашадаа колхозно тосхониие мүнөө сагай коммунальна, культурно-ажаһуудалай талаар хангалгын бүхы туйлалтануудые хэрэглэдэг городой түхэлтэй болбосон тосхонууд болгохо зорилго табина.

Экономическа хүгжэлтын талаар шиидхэхы ехэ

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

Москва. КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд январиин 27-до Кремлиин Ехэ ордон соо нээгдэв. Зураг дээрэ: заседаниин зал соо. ТАСС-эй фотохроника.

*) Түгэсэл. Эхининь манай газетын январиин 29, 30-дахи номернуудта.

Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй үргэлжэлэл

асуудалнуудай хажуугаар, **коммунизм түгэс бүрин байгуулха үедэхи обществын политическэ, эмхидхэлэй, гүрэнэй байгууламжын, захиргаанай асуудалнууд имагта шухала болоод байна.**

Коммунизмын үедэ гүрэн үгы болохо, ниитын хэрэгые эрхилхэ ябадал политическэ удха шэнжэеэ гээгээд, обществын хэрэгые сэхэ арадай зүгһөө эрхилдэг болохо гэжэ марксизм-ленинизм һургана. Гэбэшье гүрэнэй органуудай үгы болохо ябадалые халирхайгаар, намарай үедэ ой модоной набша намаагаа унажа, ганса хооһон эшэ болошодог шэнгеэр ойлгожо болохогүй.

Гүрэнэй үгы болохо тухай асуудалые диалектикын ёһоор ойлгохо болоо һаа, тэрэ хадаа социалистическэ гүрэнэй коммунистическэ ниитын зүгһөө сэхэ эрхилдэг болохо хүрэтэрөө хүгжэхэ тухай асуудал гээшэ. Коммунизмын үедэшье гүрэнэй мүнөө үедэ дүүргэдэг үүргэнүүдтэл адли, ниитын зарим үүргэнүүд үлэхэ юм. Гэбэшье тэдэнэй удха шэнжэнь, бэелүүлхэ арга дүрэнь мүнөө үеын хүгжэлтынхиһөө ондоо байха.

Социалистическэ гүрэнэй хүгжэлтын гол шухала шэглэлынь гэбэл, демократиие бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, ороной бүхы хэрэгүүдые эрхилэлгэдэ хүн зониие бүри үргэнөөр хабаадуулха, ажахын болон соёл культурын байгуулалтые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ бүхы эрхэтэниие хабаадуулха ябадал болоно.

Социал-демократиин теоретигүүд, ревизионистнууд социалистическэ демократиие али болохоор муушална, хардана. Тэдэнэй мэдэрэлэй ёһоор, «демократизаци» хадаа социализмын үедэ хүдэлмэришэн ангиин, тэрэнэй партиин хүтэлбэрилхы үүргэһээ арсалта, буржуазна демократида һөөргөө бусан ошолго болоно. Тингээгүй һаа, демократишье, социализмшье үгы гэжэ тэдэнэр һанадаг. Тэдээндэ демократи хадаа парламентска үгэнүүдээрээ һайрхалдаха, партинуудай хоорондо политическэ мэхэ гохонуудые гаргаха, капиталай бүрин эзэрхэхэ засагые болон ажалшадай бодото дээрээ эрхэгүй байхые далдалжа байһан «сүлөөтэ һунгалтануудай» элдэб янзын халхабша байгуулха арга мүн. Бидэндэ демократи хадаа арадай бодото засаг түрэ, ажалша олониитын эдэбхи үүсхэлые, ажал хэрэгээ тэдэнэрэй өөһэдөө сэхэ хүтэлбэрилхыень бүхы талаарнь хүгжөөлгэ болоно.

Гүрэнэй органуудай бэелүүлдэг олон үүргэнүүд ниитын организацинуудай мэдэлдэ дамжан орохо гэжэ мүнөө эли тодо болонхой. Жэшээлхэдэ, арад зониие соёл культурын талаар хангаха зарим асуудалнууд болоно. Эдэ асуудалнууд бүхыдөө заатагүй гүрэнэй органуудай мэдэлдэ байха ёһотой бэшэ. Ниитын организацинууд амжалтатайгаар тэдэниие шиидхэжэ шадаха байна.

Тэрэшэлэн элүүрые сахиха, хүнэй амарха хэрэгые эмхидхэхэ гуримые хубилгаха шухала гэжэ бодото байдал харуулна. Элүүрые сахиха асуудалнууд городуудта профсоюзуудай мэдэлдэ, тиихэдэ хүдөө нютагуудта—мүнөө үедэ нютагай Соведүүдэй сэхэ мэдэлдэ бүри олоорол орохо эрхэ байдал бии боложо байна гээшэ ха.

Манай орондо мүнөө болотор физкультурна хүдэлөөе хүтэлбэрилхэ хэрэг гүрэнэй органоор—физкультура болон спортын хэрэгые эрхилхэ комитедээр бэелүүлэгдэжэ байгаа. Физкультурна хүдэлөөе эмхидхэхэ бүри ехэ аша туһатай арга мүнөө олдоо. Гэбэл физкультурна хүдэлөөндэ хабаададаг ниитын организацинууд шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг байха. Һайн дуратанай спортивна бүлгэмүүдэй союз байгуулагдажа, гүрэнэй бэшэ, харин ниитын орган болохо юм.

Ниитын организацинуудай мэдэлдэ тэрэшэлэн ниитын ёһо гуримые, социалистическэ хамтын ажабайдалай журамые сахиха асуудалнууд удаа дараалан орохо ёһотой. Мүнөө Советскэ Союз дотор политическэ гэм хэһэнэй түлөө сүүдэй урда харюусаха баримтанууд үгы. Энэ хадаа манай агуусхэ түйлалта байһаниинь дамжаггүй. Энэ хадаа манай бүхы арадай политическэ ухаан бодолой үзэгдөөгүй нэгэдэл тухай, Коммунистическэ партияа, Совет засагаа тойрон тэрэнэй нягтаар жагсаһан тухай хэлэжэ үгэнэ.

Гэбэшье ниитын ёһо гуримые эбдэхэ баримтанууд манайда үсөөн бэшэ, тэдээнтэй эрид шууд тэмсэл ябуулха хэрэгтэй. Социалистическэ хуули ёһые, журамые эбдэгшэдтэй совет олониитэ амжалтатайгаар тэмсэжэ шадахагүй аал? Шадахал байха. Манай ниитын организацинууд милициин, сүүдэй болон прокуратурын органуудһаа бага бэшэ арга боломжотой, зэбсэгүүдтэй, хүсэтэйшье байха.

Ниитын ёһо гуримые, аюулгүй байха ябадалые хангаха үүргэнүүдые гүрэнэй эмхи зургаанууд бологшо милици, сүүдэй хажуугаар, ниитын организацинуудай бэелүүлхэ саг ерэжэ байна гээшэ. Мүнөө манайда иимэ хэрэг бэелүүлэгдэжэ байна. Милициин аппарат ехээр хороогдоо, гүрэнэй аюулгүйе хамгаалха органуудай аппарат илангаяа горьтойгоор хороогдоо.

Социалистическэ общество ниитын ёһо гуримые хангаха һайн дуратанай органууд болохо арадай милициие, нүхэрэй сүүд гэхэ мэтэ органуудые байгуулна. Тэдэнэр шэнэ ёһоор хүдэлдэг, ниитын үүргые шэнэ ёһоор дүүргэдэг байха. Арадай милициин һайн дуратанай отрядууд арад зоной ажаһуудаг газар бүхэндэ ниитын ёһо гуримые хангаха үүргые бэедээ даажа абаха, бүхы эрхэтэнэй эрхэ болон эрилтэнүүдэй сахигдажа, хамгаалагдажа байхыень хинаха ёһотой.

Нүхэдэй сүүдтэ ехэ анхаралаа хандуулха саг ерээ, тэдэнэр ёһо гуримые эбдэхэ элдэб ябадалые гол түлэб уридшалан зайсуулхые түйлаха ёһотой. Тэдэнэр үйлэдбэридэ хабаатай асуудалнуудые хаража үзэхэһээ гадна, ажаһуудалай, абари зангай шэнжэтэй асуудалнуудые, коллективэй гэшүүдэй журамгүйгөөр ябажа, ниитын ёһо гуримһаа хадуурха баримтануудые хаража үзэхэ зэргэтэй. Нүхэрэй ниитын сүүдүүдэй эдэбхитэйгээр хүдэлдэг болоходо, ниитын ёһо гуримые хангахын тула олониитэ өөрөө хүнүүдые томилдог болоходонь, ёһо гуримые эбдэгшэдтэй тэмсэхэ ябадал бүри хүнгэдэжэ үгэхэ. Али нэгэн таарамжагүй ябадал гү, али гэм хэһэнэйнь һүүлээр бэшэ, харин обществодо эсэргүү гэмтэн болоогүйдэнь, ямар нэгэн таарамжагүй ааша гаргахатайнь сасуу тэрэ хүниие илгажа хараха арга боломжо олгогдохо байна. Хүн зон тиимэ хүндэ саг доронь нүлөө үгэжэ, тэрэнэй таарамжагүй абари зангыень зайсуулжа шадаха юм. Зарим нэгэн хүнүүдэй зүгһөө таарамжагүй ябадал гаргаха ушарые урид зайсуулхаар, тиигээд обществодо хоро хүргэхэ ямаршье ушарые оройдонь үгы хэхэ хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй. Урид зайсуулгын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри гол шухала хэрэг гээшэ.

Сүүдэй мэдэлдэ, милициин, прокуратурын органуудта тодорхой уялганууд үлөөгдэхэ байһаниинь мэдээжэ. Социалистическэ обществын ёһо гуримые зөрюута сахидаггүй, хүмүүжүүлгын нүлөөндэ ородоггүй хүнүүдтэ али нэгэн нүлөө үзүүлхэ зорилготойгоор эдэ органууд өөһэдынгөө ажал-ябуулгые үргэлжэлүүлхэ юм.

Гүрэнэй органуудай зарим үүргэнүүдые ниитын организацинуудта дамжуулан үгэхэ ябадалые тэбдэл, яаралгүйгөөр үнгэргэхэ хэрэгтэй. Зарим ушарта энээниие эрид шууд хэхэ, ондоо ушарта—хүнүүдые ёһо гурим өөһэдөө сахижа һургахын тула имагтал түрүүшын, туршалгын алхамуудые хэхэ шухала.

Гүрэнэй органуудһаа ниитын организацинуудта зарим нэгэн үүргэнүүдэй дамжан оролго коммунизм байгуулха хэрэгтэ социалистическэ гүрэнэй үүргые һуладхаажа байһан ябадал бэшэ байһаниинь мэдээжэ ааб даа. Гүрэнэй мүнөө бэелүүлжэ байһан үүргэнүүдые ниитын организацинуудай бэелүүлдэг болоходо, социалистическэ обществын политическэ үндэһэ һууринь үргэдэхэ, бэхижэхэ, социалистическэ демократиин саашанхи хүгжэлтые хангаха байна бшуу.

Советскэ байгуулалтын үндэһэ һууриин хэлбэришэгүй бата бэхи байһаниие гансашье бидэ, коммунистнууд, советскэ хүнүүд харана бэшэбди. Харин энээниие советскэ байгуулалта һандаран унажа байна аа гү гэжэ харахаяа хилын саанаһаа ерэһэн хүнүүд мэдэрхэ баатай болоно. Тэдэнэр һанаандань таараагүй, ондоо байдал хараад, урмаа хухараад бусадаг юм. Тэдээн Совет гүрэниие һуладхааха гэһэн найдабаряа хойшолуулжал байдаг. Теэд манай орон бүри һайн һайхан ерээдүйе хүлеэжэ байнхай.

Совет гүрэн саашадаа манай байгуулалтын материальна үндэһэ һуури бологшо экономикоёо хүгжөөхэ талаар бүри ехэ анхаралаа хандуулха аргатай байха. «Буржуазна байгуулалтада,—гэжэ Ленин хэлэдэг һэн,—ажал хэрэгые гүрэнэй органууд бэшэ, харин эзэд хүтэлбэрилдэг байгаа, тиихэдэ манайда ажахын хэрэг—манай хамтын хэрэг. Энэ хадаа манай эгээн һонирхолтой политика мүн». (Зохёол, том 32, нюур 406—407).

Эб найрамдалые хамгаалха талаар, империалистическэ гүрэнүүдэй зүгһөө сэрэгэй добтолгын аюулһаа хамгаалха талаар социалистическэ гүрэнэй зорилгонууд илангаяа шухала, тон ехэ юм. Баруун оронуудай сэрэгэй эзэрхэг түримхэй бүлэгүүдэй байһан сагта, бидэнэр совет арадай агууехэ түйлалтануудые, амгалан ёһоной ажал хүдэлмэриие сахижа байһан манай алдарта Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые бэхижүүлхэ, шэнэдхэн һайжаруулха уялгатайбди. Нэн түрүүн империалистическэ гүрэнүүдэй эльгээдэг агентуратай тэмсэхэ гүрэнэй аюулгүйе хамгаалха органуудые бэхижүүлхэ, тэрэшэлэн империализмын лагерьһаа эльгээгдэдэг манай дайсадай хорото ябуулгые зайсуулха уялгатай бусад органуудые бэхижүүлхэ шухала. Манай дайсад социалистическэ оронуудта эсэргүү хорото ябуулга хэхын тула тон ехэ мүнгэ зөөри гаргашална. Тиигэжэ байхадань, бидэнэр социалистическэ гүрэнэй аюулгүйе хамгаалха уялгатай органуудые хайшан гээд усадхаха гээшэбибди! Тиигээ һаа бодолгүй, гэмтэ ябадал болохо бшуу.

Манай парти Совет гүрэниие бэхижүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулна, тэрэнь гүрэн түрын үгы болохо тухай марксистско-ленинскэ һургаалтай тааранагүй гэжэ Югославиин ревизионистнууд бидэниие шүүмжэлдэг юм.

Мүнөө манайда политическэ гэмэй түлөө түрмэдэ һуужа байһан хүнүүд үгы гэжэ би хэлээ һэм. Хүсэ хэрэглэдэг органуудай үгы болохо тухай шашалдаха дуратай Югославиин хүтэлбэрилэгшэд хадаа Югославиин коммунистнуудай Союзай шэнэ программые буруушааһанайнгаа түлөө, социализм байгуулха болон партиин үүргэ тухай ондоо үзэл бодолтой байһанайнгаа түлөө тэндэ түрмэдэ хаагдаад, зобожо байһан бүхы коммунистнуудые сүлөөлөө һаань, ехэл һайн байгаа.

Коммунизмын бүрин илахадал гүрэн үгы болохо гэжэ ленинизм һургана. Мүнөө үеын эрхэ байдалда социалистическэ гүрэниие һуладхааха гээшэ дайсадта туһалһан ябадал болоно. Мүнөө бидэниие империалистнуудай бута сохижо шадахаяа болиходонь, харин ревизионистнууд үнэнтэ дээрээ бидэндэ өөһэдөө буу зэбсэгээ хуряагты, ороноо хамгаалжа байһан гүрэнэй органуудые үгы болгоогты, тиигээд дайсадай гарта орогты гэжэ дурадхана. Социалистическэ Эсэгэ ороноо хамгаалха талаар мүнөө үедэ гүрэнэй бэелүүлжэ байһан үүргэнүүд империалистнуудай зүгһөө манай орондо гү, али бидэнтэй союз байгуулһан оронуудта добтолон орохо аюулай дүүрэн усадхагдаад байхадал үгы болохо юм.

Мүнөө социализм байгуулга нэгэ ороной хэмжээнһээ гараад, дэлхэйн социалистическэ системын бии болоод байхада **социализмын, коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлэй шэнэ теоретическэ асуудалнууд бии болоо.**

Һая болотор ганса орон дотор социализм байгуулжа болохо тухай, тэрэнэй бүрин, эсэслэн илаха тухай асуудал коммунистическэ хүдэлөөндэ табигдажа, зүбшэн хэлсэгдэжэ байгаа бэлэй.

Совет ороной социалистическэ байгуулалтаяа эхилжэ байхада, тэрэнэй саашанхи харгы замынь олон хүнүүдтэ ерээдүйн манан шэнгеэр харагдадаг байгаа һэн. В. И. Ленин Совет ороной урда һаруул һайхан, үргэн ехэ хараа шугам нээжэ үгөө. Бидэнэр «... бүрин түгэс социалистическэ общество байгуулха бүхы шухала юумэтэйбди» (Зохёол, том 33, нюур 428) гэжэ хэлээ һэн. Ленинэй заабариие хэлбэришэгүй хүтэлбэри болгон, Коммунистическэ партяараа зоригжуулагдан совет арад капиталистическэ гүрэнүүдэй зүгһөө сэрэгэй добтолгын саг үргэлжын аюулай эрхэ байдалда социалистическэ обществые үсэд шангаар байгуулжа, шэнэ харгы замаар урагшаа дабшажа, манай орондо социализмын бүрин түгэс илалта түйлаа.

Гэбэшье энэ илалта үшөөл эсэслээгүй байгаа. Социализмын эсэслэн илаха илалта хадаа уласхоорондын хэмжээндэ тэрэнэй бүрин илаха ябадал гэжэ марксистнууд ойлгодог байна. Социализм байгуулһаа манай орон үни удаан сагай туршада дэлхэй дээрэ гансахан социалистическэ орон байжа, дайсан харша капиталистическэ хүреэлэлтэ соо байгаа. Тиихэдээ сэрэгэй интервенциһээ, уласхоорондын хархис хүсэнүүдэй туһаламжаар капитализмые хүсөөрөө дахин һэргээн бодхоохо аюулһаа зайсаһан дээрэ өөрыгөө тоолохо аргагүй байгаа. Тэрэ үедэ социализмын орониие хүреэлжэ байһан капиталистическэ гүрэнүүд тэрээнһээ экономическа, мүн сэрэгэй талааршье бүлюу байгаа.

Мүнөө дэлхэй дээрэхи байдал үндэһөөрөө хубилаа. Манай орон капиталистическэ хүреэлэлтэһээ гараа. Дэлхэйн хоёр системэ бии: нэгэниинь—хосоржо байһан капитализм, нүгөөдэнь—ургажа байһан хүсэн түгэлдэр социализм мүн. Социализмые бүхы оронуудай ажалшад һайшаана.

Совет орон, мүн социалистическэ бусад орон шэнги империалистическэ гүрэнүүдэй зүгһөө эзэрхэг түримхэй добтолгын аюулһаа зайсаагүй. Гэбэшье бидэнэр ямаршье дайсанай ямаршье добтолгодо харюу үгэжэ шадахабди. Дэлхэй дээрэхи бодото хүсэнүүдэй тэнсүүри энээниие батална.

Манай орондо капитализмые дахин һэргээн бодхоохо, социалистическэ лагериие диилэхэ тиимэ хүсэн мүнөө дэлхэй дээрэ үгы. Советскэ Союзда капитализмые дахин байгуулха аюул үгы. Энэ хадаа **социализм бүрин, эсэслэн илаа гэһэн удхатай.**

Тиимэ дээрэһээ ганса орон дотор социализм байгуулха, тэрэнэй бүрин, эсэслэн илаха тухай асуудал обществын хүгжэлтын бүхэдэлхэйн түүхын ябасаар шиидхэгдээ гэжэ тоолоходо болоно.

СССР дотор социализмын илаһан, дэлхэйн социалистическэ системые байгуулһан ушар уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүсые хэмжээлэшэгүйгөөр бэхижүүлнэ, тиин тэрэнэй аша туһада шэнэ арга боломжонуудые нээжэ үгэнэ. Һүүлшынгээ зохёол соо Владимир Ильич Ленинэй үгэһэн сэсэн мэргэн научна һургаал бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна. «Тэмсэлэй үрэ дүн,—гэжэ Ленин хэлээ һэн,—эсэсэй эсэстэ Росси, Инди, Хитад гэхэ мэтын хүн зоной тон диилэнхи олониинь байһан дээрэһээ дулдыдаха юм. Имагтал эдэ олонхи хүн зон өөрыгөө сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ һүүлэй жэлнүүдтэ үзэгдөөгүй түргөөр оролсожо байна, тиин энэ талаар харахада, дэлхэйн тэмсэлэй ямараар эсэслэн шиидхэгдэхэ байһаниинь зааханшье һэжэг түрүүлнэгүй. Энэ талаар социализмын эсэслэн илалта бүрин түгэсөөр, зайлашагүй хангагдаа гээшэ». (Зохёол, том 33, нюур 458).

Саашадаа социалистическэ оронуудай коммунизмда хүгжэн оролго ямар байхаб? Социализмын али нэгэн орон коммунизмда ороод, үйлэдбэриин болон хубаарилгын коммунистическэ ёһо гуримые бэелүүлжэ байһан, тиихэдэ бусад оронууд социалистическэ общество байгуулгын үшөө эхин шатада, холо хойно гээгдэжэ ябаха ушар үзэгдэжэ болохо гү?

Социалистическэ системын ажахын экономическа хүгжэлтын хуули ёһые хараадаа абаа һаа, тиимэ ушар үзэгдэхэгүйнь дүтэ. Социализмын оронууд социалистическэ байгуулалтада байһан арга боломжонуудые амжалтатайгаар хэрэглэн, коммунистическэ обществын дээдэ шатада болохо зэргээрээ нэгэн доро орохо гэжэ тухайлхада теоретическэ талаараа зүбтэй байна. Социалистическэ системын ажахы урдань хүн түрэлтэнэй обществын мэдэхэгүй экономическа хүгжэлтын шэнэ хуули ёһонуудтай байһан ушарые бидэ хараадаа абанабди. Жэшээнь, империализмын үедэ олон оронуудай экономическа, политическэ талаараа жэгдэ бэшээр хүгжэхэ хуули ёһон нүлөөлнэ. Тэндэ зарим оронууд бусад оронуудые хэрэглэн, түргөөр урдань гараад, тэдэниие доромжолдог, мүлжэдэг юм. Түргөөр урагшаа дабшаһан оронууд гээгдэнги оронуудые өөһэдһөөнь дулдыданги байлгахын, мүн мүлжэн дарлажа байхын тула өөһэдынгөө эзэрхэлгые хамгаалдаг.

Социалистическэ системын ажахыда түсэбэй ёһоор, таарамжатайгаар хүгжэхэ хуули ёһо бии, тиимэ дээрэһээ урдань экономическа талаараа гээгдэнги оронууд социалистическэ бусад оронуудай дүй дүршэлдэ, хани харилсаанда болон харилсан туһалалсалгада түшэглэн, саг ехээр алмажа, өөрынгөө экономико болон соёл культурые түргөөр хүгжөөнэ. Тиимэ тула социалистическэ бүхы оронуудай экономическа болон соёл культурын хүгжэлтэ тэгшэ жэгдээр ябана.

Социализмын дэлхэйн системын саашанхи ургалта болон бэхижэлтын үедэ социалистическэ бүхы оронууд бүри амжалтатайгаар хүгжэхэ байһаниинь дамжаггүй. Эдэ оронуудта коммунизмын түрүүшын шатаһаа хоёрдохи шатада орохо арга боломжонууд бүри хурдан түргэнөөр байгуулагдаха байна.

Урдань гээгдэнги байһан зарим оронууд социалистическэ түрүү оронуудай туһаламжын аша үрөөр социалистическэ байгуулалтада, тиигээд хүгжэлтын шатануудые дамжан, капиталистическэ шатын хүгжэлтые алад гаран коммунизмда орожо шадаха гэһэн ленинскэ заабариин бодото байдал дээрэ түгэс бэелүүлэгдэһэн ушарые һануулха хэрэгтэй. Манай орондо социалистическэ революциин илаха үедэ капитализмын урда тээхи шатада байһан гү, али һаяхан лэ капитализмда орожо ябаһан Казахстанай, Дунда Азиин арадуудай социалистическэ хүгжэлтэдөө асари ехэ амжалта түйлаһаниие мүнөө бүхы хүн зон хаража байдаг. Эдэ арадууд капиталистическэ хүгжэлтын зоболон ехэтэй үе үзөөгүй, тэрэниие алад гараад, хүгжэнги социалистическэ нацануудай зүгһөө, тусхайлбал, социалистическэ ород нацын дэмжэлгын аша туһаар тэдэнэр социализмда ороһон байна. Монголой Арадай Республика тухай онсо тогтохо хэрэгтэй. Тэрэ хадаа капиталистическэ шатые алад гараад, үни хада социалистическэ харгы замда ороо, тиин ажаһынгаа, соёл культурынгаа байгуулалтада ехэ амжалтануудые түйлаа.

Мүн коммунизм тээшэ хүн түрэлтэнэй дабшалтын арга боломжые хараха зуураа, бидэнэр олон ондоо оронууд ондо ондоо түүхын эрхэ байдалтай гэжэ хараадаа абаха ёһотойбди. Тиимэ дээрэһээ обществын коммунизм тээшэ дабшалтын юрэнхы хуули ёһону бэелүүлэгдэхэдээ арга дүрөөрөө, түхэл маягаараа он өөрэ байха зэргэтэй болоно. Тиихэдээшье коммуни мын замаар бүхы оронуудай хүгжэлтын гол шуха шиидхэхы юумэн гэбэл, тэдэнэй онсо илгаань бэш харин тэдэ бүгэдэндэ бултандань хабаатай юрэн хуули ёһонууд болоно. Научна коммунизмын теори түүхын ябасын ямар нэгэн шатада хүгжэжэ байһ гус тус орон бүхэнэй тодорхой эрхэ байдалда хэр лэжэ шадахые марксизм-ленинизм эринэ.

Социализм байгуулхадаа бидэнэр өөрынгөө орон онсо илгаае хараадаа абаһанаймнай түлөө комму стическэ партинууд бидэндэ эсэргүү үгэ лэнэ, тиихэдэ социалистическэ оронуудай шээ болон дүй дүршэлые хэрэглэдэггүй һанаймнай түлөө бидэниие шүүмжэлнэ гэ мэтээр Югославиин хүтэлбэрилэгшэд мүн ехээр хэлсэдэг болонхой. Энэнь зүб юумые хазага руулһан ябадал гээшэ. Марксистско-ленинскэ парт нууд орон бүхэнэй хүгжэлтын онсо илгаае мэдэрд юм. Теэд энэ хадаа марксизм-ленинизмын заажа үг һэн харгы замһаа гадуур, ямар нэгэн ондоо харг гаар социализмда дабшаха гэһэн удхатай бэшэ. Ха гы замай онсо илгаа гээшэ али нэгэн ороной хүгжэ байһан оршон байдалые, саг болзорые хараадаа аб ха гэһэн удхатай. Жэшээнь, тэрэ сагтаа Советскэ С юзда хэрэглэгдэһэн социализм байгуулха зарим х жээ-ябуулганууд бусад оронуудта тэрэ ёһоороо хэр лэгдэжэ болохогүй юм. Социалистическэ бүхы ор нууд социализм байгуулжа байна. Теэд энэнь н хэбээр бэелүүлэгдэхэ ёһогүй.

Хитадай Коммунистическэ парти социализм ба гуулхадаа олон ондоо онсо өөрэ арга хэрэглэнэ. Те бидэнэр тэрээнтэй ямаршье арсалдаагүйбди, тиин юумэн байхашьегүй.

Югославиин ревизионистнууд мүнөө гол түлэб Х тадай Арадай Республикые хардан хэлэхэ зуураа, С ветскэ Союзай Коммунистическэ партиин, Хитад Коммунистическэ партиин хоорондо арсалдаан б гэһэн шэнгеэр элдэб олон худал хуурмаг үгэ тараа «Үлэн хадамай бодолһоо үмхэ хилээмэн гаранагү гэдэг ородой оньһон үгын ёһоор, ревизионистнууд м най Коммунистическэ партинуудай хоорондо арса даануудые бэдэрнэ. Теэд тэдэнэй найдабаринь бү хэгүй. Социализм байгуулха арга методынь манай тай олон талаараа адли бэшэшье һаань, бидэнэр Х тадай аха дүү Коммунистическэ партитай бүхы асу далаар нэгэн һаналтайбди. Хитад түүхынгээ хүгжэ тэдэ, арад зонойнгоо тоогой, үйлэдбэриин хэмжээн национальна соёл культурынгаа талаар онсо илга тай юм гэжэ бидэ мэдэдэгбди. Тиимэһээ энэ онсо и гааень хараадаа абангүй, нэгэ орондо һайн, нүү орондо таарахагүй юумые дабтаха болоо һаа, алд болохо байна.

Хитадай Коммунистическэ партитай бидэнэр юун арсалдаагүй байнабибди? Юундэб гэхэдэ, манай хо парти ямар нэгэн асуудалые ангиин тала баримтал нэгэн адляар ойлгодог, шиидхэдэг юм. Хитадай Ко мунистическэ парти ангиин, марксистско-ленинскэ лые бүхөөр баримтална. Тэрэ хадаа империалистнуу та, мүлжэгшэдтэ эсэргүүгээр тэмсэнэ, социалистичес ёһоор ажабайдалаа шэнэдхэн хубилгахын түлөө тэ сэнэ, тэрэ хадаа уласхоорондын пролетарска һана нэгэдэлэй ёһо гуримые сахина, марксистско-ленинс теориие хүтэлбэри болгоно.

Капитализмда эсэргүү тэмсэлдээ хүдэлмэришэн а гиие сүлөөлхын түлөө, социализм байгуулхын түл ангиин һанал нэгэдэлые байгуулха, бэхижүүлхэ гэз эгээн гол шухала хэрэг болоно. Энэ талаар комм нистнуудта арсалдаан, ондо ондоогоор ойлгохо я дал үгы, байхашьегүй. Энэ хадаа гол шухала зүй энээгээрээ бидэнэр ревизионистнуудһаа илгаатайб

Социализм байгуулха арга дүрэ, дүй дүршэл тух асуудалнууд тус тус орон бүхэнэй доторой асууд нууд мүн. Хүдэлмэришэнэй соведүүдые байгуулха хай, мүн тэдэнэй доторой ажабайдалай бусад асу далнуудаар бидэнэр Югославиин хүтэлбэрилэгш тэй арсалдаа хэнэгүйбди. Социалистическэ гүрэнүү коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай лөөлэгшэдэй зүблөөнэй Декларaци доро гараа та жа байха үедэ иимэ асуудалнуудаар ямаршье х сээн, арсалдаан болоогүй һэн.

Югославиин ревизионистнуудта иигэжэ хэлэх болоно: нүхэгүй газарта нүхэ бү бэдэрэгты. Бидэн арсалдаатай байхаһаа гадна, харин Советскэ Со Хитадай Арадай Республика хоёрой хоорондо арс даан бии гэһэн шэнгеэр Югославиин арадые, таан худал хуурмаг үгөөрөө төөрюулхэ гэжэ бэеэ заһ һэдэнэт. Энэтнай бүтэхэгүй. Таанад энээниие о үзэхэ харахагүйт. Советскэ Союзай Коммунистичес парти Хитадай Коммунистическэ парти хоёр агуу социалистическэ хоёр оронуудай хани барисаае бэ жүүлхын тула бүхы хүсөөрөө оролдоно.

Ургамалда, газар дэлхэйн ажамидаралда нара элшэ туяа, гэрэл болон дулаан уларил ямар ехэ хашанартайб, марксистско-ленинскэ үзэл суртал ул хоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ, коммунизм илалтын аша туһада тиимэл ехэ зохёон байгуулхы сэтэй юм. Ажамидарал урган хүгжэлтынгөө тал заха хизааргүй, олон янзаар бэелэгдэдэг. Тэрэшэ марксистско-ленинскэ теори хүгжэлтынгөө талаар ха хизааргүй, шэнэ дүй дүршэлөөр, шэнэ һургаал баяжаха талаараа эхи захагүй юм.

V. Коммунистическэ парти—коммунизмын илалтын түлөө совет арадай тэмсэлые хүтэлбэрилдэг, эмхидхэдэг хүсэн мү

Нүхэдүүд! КПСС-эй XX съездһээ хойшонхи үе соо манай парти саашадаа ургаа, тэрэнэй зэргын нэгэдэл улам бэхижээ, Советскэ Союзай арадууд Коммунистическэ партиие тойрон бүри нягтаар жагсаа. XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, парти хадаа олониитэтэй холбоо барисаагаа улам бэхижүүлээ, мүн политическэ хүтэлбэриин, эмхидхэлэй ажал-ябуулгын шэнэ дүршэлтэй болоһон байна.

Энэ үе соо дотоодын болон гадаадын политикын талаар парти хэдэн томо хэмжээнүүдые бэелүүлһэн байна. Эдэ хэмжээнүүд Совет гүрэнэй хүсэ шадалай, нэрэ хүндын улам ургаха, арадай байдалай бүри һайжарха, дэлхэйн социалистическэ лагериин саашадаа түгэлдэр хүсэтэй болохо, эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалаа.

Коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ творческоор хандаха, түүхын хүгжэлтын шэнэ шата бүхэндэ гол юумые, шиидхэхы зүйлыень оложо шадаха, холын хүгжэлтые элирхэйлэн тодорхойлхо, олониитые элсүүлэн эмхидхэхэ, урагшаа дабшалтада һаад хэдэг хуушарһан, тааруугүй бүхы үзэгдэлнүүдые зоримгойгоор, эрид зайсуулха шухала байһан тухай Владимир Ильич Ленинэй заабаринуудые парти шууд сэхээр бэелүүлдэг байгаа. Марксизм-ленинизмдэ үнэн сэхэ, арадтай эбдэршэгүй бата нэгэдэлтэй байдаг туладаа манай па иладаг байгаа, иланашье.

Коммунистическэ байгуулалтын шухала боло асуудалнуудые партиин Центральна Комитет Пле мүүд дээрээ хододоо зүбшэн хэлсэдэг байгаа. П мышленностиин, барилгын хэрэгые хүтэлбэрил шэнэдхэн хубилгаха, машинно-тракторна станци дые хубилгаха, колхозно байгуулалтые саашад хүгжөөхэ, ажабайдалтай һургуулиин холбоо бари бэхижүүлхэ, орон дотор арадай гэгээрэлые шэнэд табиха гэхэ зэргын томо хэмжээнүүдые Централ Комитет бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ таби байна. Арадтай зүбшэжэ, тэрэнэй хамтын оюун дол болон баялиг дүршэлдэ түшэглэн парти ха манай урагшаа дабшалтые түргэдхэдэг тон шух хэмжээнүүдые хараалан зохёогоод, бэелүүлдэг юм.

XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, па хадаа партийна ажабайдалай ленинскэ ёһо гурим партийна хүтэлбэри хамтаараа бэелүүлхэ гол ё һэргээн хүгжөөхэ, мүн партийна олониитын, б совет арадай зохёохы эдэбхи үүсхэлые бүхы х жээгээр дээшэлүүлхэ талаар хүдэлмэрее үргэ лүүлһэн байна. Гол шухала политика имагтал политика юм гэһэн ленинизмын тон шухала заа рииe Центральна Комитет өөрынгөө бүхы аж

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта)

Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй түгэсхэл

улгада хүтэлбэри болгодог байна. Партиин жэни хараа шугамые бэелүүлгэдэ партида харша ленковой, Кагановичын, Молотовой, Булганинай, пиловэй бүлэгэй зүгһөө үсэд нэтэрүү эсэргүүсэлтэ дэһэн байна. Энэ бүлэг можо боложо тэмсэхэ муухай арганаудые хэрэглэн, партиин бата нээлые һуларуулха, XX съездын шиидхэбэринүүдые ргэлгые таһалдуулха, парти болон оронние леискэ замһаань хадууруулха гэһэн һэдэлгэ гарга байгаа.

Партида харша бүлэгтэ хабаадагшад ажабайдал арад зонһоо, партиһаа таһаршаһан хүнүүд бай туладаа советскэ обществын хүгжэлтые хойрог уугаар ойлгодог байгаа бшуу. XX съездын шиидэринүүдэй үндэһөөр партиин бэелүүлдэг бүхы шуын шухала хэмжээ-ябуулгануудта эсэргүү, проиленностиие, хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ, арадай дал улам һайжаруулгада ехэ амжалта туйлаха а бидэндэ олгоһон, тиихэдэ гадаадын политикын аар уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуулха, эб найрамдалай хэрэг бэхижүүлхэ хэмжээдтэ эсэргүү ябуулга энэ бүлэгтэ хабаадагшад хэ байһан юм.

КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэриие ай парти, бүхы совет арад нэгэн һаналтайгаар шаагаа һэн. Пленум партида харша бүлэгые рүүлээд, тэрэниие соёл сурталай талаар бута соон байгаа. Можо боложо таһарагшадай шоо шобхарагдаһан бүлэгые эрид шууд буруушаажа, зайлан хаяһан манай партиин, тэрэнэй Центральна итедэй тон зүб юумэ хэһэниинь мүнөө бултанда эли болоо. Партида харша бүлэгые бута сохёод, ти хадаа өөрынгөө зэргые Центральна Комитетойруулан, марксизм-ленинизмын туг доро бүри таар эмхидхэн жагсаагаа.

Советскэ арад манай ленинскэ партиие шалгагда вождь, багшамнай болоно, тэрэнэй сэсэн мэргэн элбэри коммунизмын шэнэ илалтануудай эшэ үнэн мүн гэжэ тоолодог.

Хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай болон етскэ интеллигенциин дундаһаа эрхим хүнүүдэй КПСС-эй зэргэдэ орожо байдаг ушар Коммунистиэ партида арадай хизаарлашагүй ехээр этигэдэг ые эли тодоор харуулна. Манай партиин зэргэдэ иллион 239 мянга гаран КПСС-эй гэшүүд болон үүндэ кандидадууд тоологдоно. Энэ хадаа XX здын үеынхидэ орходоо, нэгэ миллион 23 мянган өөр олон юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдэлмэришэд, хозингууд партида нилээд олоор абтадаг болоо, энэр мүнөө партида абтагшадай гурбанай хоёр н шахуу болоно.

ээээ хэзээнэйхиһээ үлүү ехэ бата нэгэдэлтэйгээр, ынгөө ленинскэ Центральна Комитедые тойрон и нягтаар эмхидэн жагсанхай, коммунистическэ щество байгуулха асари ехэ зорилгонуудые амжалайгаар шиидхэхэ шадабаритайгаар манай парти ынгөө XXI съездые угтаба.

Долоон жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө тэмсэл ай хүсые элсүүлхэ, партиин эмхидхэлэй болон үжүүлгын бүхы хүдэлмэриие саашадань һайжа ха эрилтэ табина. Долоон жэлэй түсэб—манай вой хүгжэлтын замдахи түүхэтэ шэнэ хилэ болоЭнэ хилые дабан гаража, урагшаа хүсэтэ ехээр шахын тулада хүсэеэ элсүүлхэ, зүбөөр хубаари табиха, һайнаар бэлэдхэхэ бидэндэ шухала бо.

Манай съезд коммунистическэ байгуулалтын та ойрын долоон жэлдэ бэелүүлэгдэхэ асари ехэ ые зохёожо байна. Парти хадаа энэ түүхэтэ н гол зорилгонуудые, стратегическэ юрэнхы ха шугамые тодорхойлно. Шиидхэбэриин баталан һанай һүүлээр, долоон жэлэй түсэбые дүүргэл үлүүлэн дүүргэлгэдэ өөһэлынгөө ажалаар эдэб йгээр хабаадалсахын тулада республика, хи, область, район бүхэн, завод, фабрика, барилга, хоз, совхоз, научна эмхи зургаан бүхэн, жэшээлэн бэл, өөһэдынгөө ажал-ябуулгын участогууд дээрэ ективэйнгээ дабан гараха ёһотой хилэнүүдые зү тодорхойлхо зэргэтэй. Имагтал иимэ тодорхой лгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ тааралдуулан, пара организацинуудай эмхидхэлэй, соёл сурталай лмэри мүнөө табигдаха ёһотой.

Тодорхойгоор, зорилго хүсэнгеэр хүдэлхэ, ажал хэе тон һайнаар мэдэхэ гээшэ мүнөө илангаяа ала. Миин юрэнхы үгэнүүд, юрэнхы уриануд эшье хэрэггүй.

Манай парти коммунизмын түлөө тэмсэлэй удхые барилан, тон тодорхой зорилгонуудые табижа, ниитэдэ ойлгуулаад, тэдэниие шиидхэлгэдэ колтив бүхэнэй, бүхы хүнүүдэй хүсэлэл оролдолгые ндхэн зорюулдаг байна.

Долоон жэлэй түсэбэй амжалта предприятинууд он барилгануудта, колхоз, совхозуудта, научна зургаануудта сэхэ шиидхэгдэхэ байна. Тиимэ нютагай партийна органуудай, партийна эхин орзацинуудай үүргэ бүри дээшэлнэ гээшэ. Тэдэнэр дприяти бүхэндэ, колхоз, эмхи зургаан бүхэндэ он байгуулхы ажалай, үйлэдбэриин дэбжэлтын байдал бии болгуулха уялгатай.

ии байһан бүхы материальна арга боломжонуу шадамараар хэрэглэхэ гээшэ гол шухала юумэ но. Промышленностьда, хүдөө ажахыда ажалай эсые тон ехээр бидэнэрэй дээшэлүүлээл һаа, укт үйлэдбэрилгын хүн бүхэндэ хүртэсын талаар хүгжэнги капиталистическэ оронуудые хүсөөд, н гараха зорилго амжалтатайгаар шиидхэгдэжэ охо гэжэ ажалша бүхэнэй ойлгохонь шухала бо. Мүнөө үедэ США-гэй промышленностьда ажа бүтээсэ манайхида орходоо, тухайлхада, 2—2,5 ин, хүдөө ажахыда, тухайлхада, 3 дахин ехэ ха. Бидэнэр ажалай бүтээсын талаар США-е ой үе соо хүсөөд, ахин гараха арга боломжотойбди. зорилго туйлаха ябадал хангажа шадаха бүхы ые партийна организаци бүхэн ашаглан хэрэг ёһотой.

өөрынгөө, обществынгоо аша туһын тулада ажал а байһан хүдэлмэришэд, колхознигууд, манай еллигенци хадаа мүлжэгшэдэй эзэрхэжэ байһан байдалда ажаһуудаг Америкын хүдэлмэришэд он фермернүүдтэ орходоо үлүү ехэ ажалай бүтээсэ лахын тулада зохёон байгуулхы эршэ зориг, үүс эдэбхи гаргаха гэжэ лаб найдахаар байна. Манай наука, техникын шэнэ шэнэ туйлалтануудые, проиленность болон хүдөө ажахыда хүнэй ажал хүнхэжэ үгэдэг үйлэдбэриие оньһожоруулгын болон оматизацилгын мүнөө үеын хэрэгсэлнүүдые бо жотойгоор хэрэглэһэнэй ашаар ажалай бүтээсэ шэлүүлэгдэхэ болоно. Советскэ обществын ажалдай коммунистическэ ушар ёһо улам ехээр мэдэ боложо байһан ябадал энэ зорилгые бэелүүлхэ шухала нүхэсэл боложо үгэхэ байна.

Промышленна, хүдөө ажахын предприятинуудай, барилгын коллектив бүхэнэй, хүдэлмэришэн, колхозник бүхэнэй энээниие һайнаар мэдэрхэнь шухала болоно. Тон һайн шанартай, химда сэнтэй продукци ехээр бүтээхын тулада ажалша бүхэн промышленностьда гү, али хүдөө ажахыда ажалай түрүү арганаудые хэрэглэн, өөрынгөө хүдэлдэг машиные—станок, агрегат, трактор болон комбайные эрхимээр ашаглаха ёһотой.

Тодорхойгоор, зорилго хүсэнгеэр хүдэлхэ гээшэ эмхидхэлэйшье, соёл сурталайшье хүдэлмэридэ мүн лэ шухала байна. Коммунистическэ байгуулалтын түсэбүүдые дүүргэхые уряалхадаа, партийна организацинууд, пропагандистнууд, агитаторнууд коммунизм юун гээшэб, тэрэ ямар ехэ ашатай туһатай байхаб гэжэ хүнүүдтэ эли тодоор, ойлгосотойгоор тайлбарилжа үгэхэ, коммунизмын шэнжэ тэмдэгүүдые али болохоор дэмжэхэ, хүгжөөхэ ёһотой.

Манай соёл сурталай үндэһэ һуури бологшо марксистско-ленинскэ теори хүнүүдэй ажабайдалтай таһаршагүй холбоотой юм. Коммунизмын үндэр дээдэ үзэл сурталые обществын бүхы материальна баялигые байгуулдаг хүнүүдэй ажал-ябуулгаһаа таһалжа болохогүй байна.

Коммунистическэ общество ажалша хүнүүдэй дотороо сэдьхэжэ ябаһан һанал бодол юм. Зүгөөр энэ һанал бодолые бэелүүлхын тулада газар дэлхэйһээ таһаржа болохогүй, коммунизм байгуулгын гол шухала юумэнь хүнүүдэй ажабайдал һайжаруулгада шухала хэрэгтэй материальна баялигые үйлэдбэрилгэ болоно гэжэ мартажа болохогүй. Обществын материальна болон оюун бодолой үнэтэ зүйлнүүдэй элбэг дэлбэг болоод байһан лэ үедэ коммунизмын уг зорилгонууд бэелүүлэгдэжэ болохо байна. Тиимэһээ коммунизм байгуулха агууехэ түсэбүүд тухай хөөрэлдэхэдөө металл, машина үйлэдбэрилгые, нефть, электроэнерги, орооһо таряа, мяха, тоһо абалгые дээшэлүүлхэ, гутал, хубсаһа элбэгээр оёхо, гэр байра олоор бариха ябадалай тон шухала удха шанартай байһые бидэнэр онсолон тэмдэглэнэбди.

Арадай ажабайдалтай, тэрэнэй ажал-ябуулгатай, обществын хүгжэлтэтэй таһаршагүй холбоотой байлга манай соёл сурталай, коммунизмын үзэл бодолой агууехэ хүсэниинь болоно.

Нүхэдүүд! Долоон жэлэй түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ парти болон гүрэнэй кадрнууд эгээн шухала үүргэ дүүргэхэ байна. Кадрнуудые хүмүүжүүлхэ, дэбжүүлхэ талаар КПСС-эй XX съездһээ хойшо ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Промышленностиин, барилгын хэрэг хүтэлбэрилгын шэнэдхэн табигдаад байхада, урдын министерствонууд болон түбэй зургаануудай олон хүтэлбэрилхы хүдэлмэришэд совнархозуудта, предприятинууд болон барилгануудта хүдэлхын тулада экономическа районуудта гараһан байна. Хэдэн олон мянган шадабари ехэтэй мэргэжэлтэд, дүршэлтэй эмхидхэгшэд хүдөө ажахыда эльгээгдээ.

Гэбэшье кадрнуудые зүбөөр хубаарилан табиха, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин талаар үшөө ехэ юумэ хэхэ ёһотойбди. Бэлэдхэл ехэтэй, ажал хэрэгые һайн мэдэдэг, үүсхэл ехэтэй, арадай аша туһын тулада бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ зорюулха, ажал хүдэлмэридэ революционно ёһоор, большевистскэ абьяастайгаар хандаха ябадал үүсхэжэ шадаха, бодолтой, шэнэ юумые обёорон харадаг хүнүүдые хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ дэбжүүлхэ шухала. Өөһэдтөө даалгагдаһан хэрэгэй түлөө парти болон арадайнгаа үмэнэ харюусалгатай байһанаа манай хүдэлмэрилэгшэдэй хүсэд һайнаар мэдэрхэнь шухала.

Манай парти иимэ хүдэлмэрилэгшэдөөр элбэг. Дүршэлтэй, өөһэдыгөө һайн талаһаа харуулһан хүдэлмэрилэгшэдэйшье, мүн манай оюун бэлигтэй залуушуулайшье дундаһаа хүтэлбэрилхы тушаалда дэбжүүлхээр хүнүүд манайда олон. Гэхэтэй хамта, хүтэлбэрилхы кадрнуудай, тэрэ тоодо райкомуудай, горкомуудай, обкомуудай, крайкомуудай болон союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудай секретарьнуудай дунда наһанайнгаа талаар залуушуул үшөөл үсөөн байна гэжэ баримтанууд гэршэлжэ үгэнэ.

Наһатай хүдэлмэрилэгшэдтэ зүрилдүүлэнгүй, залуу хүдэлмэрилэгшэдые зоримгойгоор дэбжүүлхэ хэрэгтэй. «Үбгэн», «залуу» гэһэн ойлгомжодо нэгэ бага ондоогоор хандаха шухала болоо гээшэ ха. Хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ дэбжүүлхын тулада 35—40 наһатай хүнүүд хүсэд болбосороодүй гэжэ тоолодог ушар манайда үсөөн бэшэ. Иигэжэ тоолохо буруу байна. Иимэ наһанай хүдэлмэрилэгшэд эршэ зориг ехэтэй, манай ургажа ябаһан кадрнууд мүнөө эрдэм ехэтэй, яһала дүршэлтэй болонхой. Бодото ажал хүдэлмэридэ ябажа өөһэдынгөө шадабариие, өөһэдтөө даалгагдаһан хэрэгүүдые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха байһанаа харуулха арга боломжо иимэ хүнүүдтэ олгохо хэрэгтэй. Залуу хүдэлмэрилэгшэдые наһатай хүдэлмэрилэгшэдтэй сугтань тааруугаар хэрэглэхэ гээшэ хүдэлмэридөө эрхим үрэ дүн туйлаха эгээн зүб зам болоно.

Зарим партийна органууд шадамар, юумэ мэдэдэг хүнүүдтэ олон ушарта зүбөөр сэгнэлтэ үгэдэггүй, тэдэниие хаһа саг соонь дэбжүүлжэ шададаггүй, тиихэдэ бэлэдхэл багатай, өөртөө даалгагдаһан хэрэгые дүүргэжэ шададаггүй, зоной ажабайдалһаа гээгдэжэ ябадаг хүнүүд удаан саг соо харюусалгатай тушаалнуудые даажа ябадаг юм. Иимэ хүдэлмэрилэгшэдһөө сүлөөрхын орондо, тэдэниие олон ушарта нэгэ газарһаа нүгөө газарта, районһоо нүгөө райондо, областьһоо ондоо областьдо эльгээдэг байна. Энээнһээ уламжалан хубилалта болодоггүй, шэнэ хүсэнүүдэй хүтэлбэрилхы тушаалда орохо ябадалда һаад тохёолдуулдаг байна.

Гээгдэнги предприяти, колхоз, совхоз болон районуудта мэргэжэлтэй кадрнуудые эльгээхэ тухай асуудалда тусгаар анхарал хандуулхаар байна. Түрүү предприяти, колхоз болон совхозуудай хажуугаар, ехээр гээгдэнги гү,али өөдэлдэггүй тиимэ ажахынууд үсөөн бэшэ юм. Олонхидоо, энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, иимэ предприятинууд болон ажахынуудые тулюур, бэлэдхэл дутамагтай хүнүүд толгойлжо байдаг юм. Тэдэнэр үйлэдбэриин экономикые һайнаар мэдэдэггүй, хүн зониие ёһотойгоор эмхидхэжэ шададаггүй байна. Хэрбээ бидэнэр бүхы гээгдэнги участогуудта һайн һайн эмхидхэгшэд болон мэргэжэлтэдэй эрхим кадрнуудые богонихон болзор соо эльгээгээд байгаа һаа, ехэ арга боломжонуудые хэрэглэжэ, мүн промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэриие дэбжээлгэдэ ехэ алхам хэжэ шадаха байгаабди. Энэ хэрэгые тон ехэ оролдосотойгоор дүүргэхэ хэрэгтэй.

Манай агууехэ хэрэгэй түлөө олон удаан жэлдэ эдэбхитэйгээр ажаллаһан аад, мүнөө наһатай болоһон дээрэһээ гү,али бусад шалтагаанаар өөртөө даалгагдаһан хэрэгые зохихо эршэ зоригтойгоор, эдэбхитэйгээр дүүргэжэ шадахаа болиһон хүдэлмэрилэгшэд тухай мүн лэ хэлэхэ шухала байна. Тэдэнэй олонхинь һайн, партида үнэн сэхэ нүхэд юм. Тэдэнэр парти болон арадай зүгһөө гүнзэгы ехээр хүндэлэгдэхэ, баяхаланда хүртэхэ эрхэтэй гээшэ. Эдэ нүхэдэй баялиг дүршэл болон эрдэмые хэрэглэхын тулада бэе махабадай шадал тамир болон шадабариинь зэргээр тэдэндэ хүдэлмэри оложо үгэхэ шухала. Эдэ нүхэдэй ондоо хүдэлмэридэ орохые гү,али пенсидэ гарахые хүсөөд байгаа һаань, тэдэниие барижа болохогүй. Иимэ хүнүүдтэ таарамжатай һайн эрхэ байдал бии болгохо тухай оролдохо гээшэ манай уялга болоно.

Партийна организацинууд нютагуудта саг үргэлжэ хүдэлхын тулада хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые һүүлэй үедэ олоор эльгээдэг болоо. Тэдэнэй хэдэн олон мянганиинь партиин уряагаар колхоз, совхозуудые толгойлжо, хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээхын түлөө тэмсэлдэ богонихон үе соо горьтой амжалта туйлаһан байна. Нилээд олон, дүршэлтэй ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй предприяти, барилгануудта ошожо хүдэлдэг болоһониинь һайн үрэ үгөө. Энэ хүдэлмэриие саашадаашье үргэлжэлүүлхэ хэрэгтэй.

Ажахын болон культурна байгуулалтын элдэб һалбаринуудта хэрэгтэй кадрнуудые бэлэдхэлгые түсэблэхэ асуудалнуудые манай үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудта тааралдуулан али бүхы талаһаань хаража үзөөд, зүбөөр шиидхэхэ шухала. Байгаалиин хизаарлашагүй ехэ баялигые ашаглаха, индустриальна центрнүүдые шэнээр байгуулха талаар агууехэ хэрэгүүдэй ойрын жэлнүүдтэ бэелүүлэгдэхэ байһан ороной тиимэ районуудые мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдөөр хангаха гээшэ хойшолуулашагүй шухала хэрэг болоно.

Шэнэ газар элдүүрилгын үедэ ороной зүүн районуудта хүдэлхэеэ олон мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд ехэ зорилготойгоор ошоһон байна. Тэрээн шэнгеэр промышленностиин, энергетикын, транспортын, барилгын, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй, мүн наука болон культурын элдэб һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдэй олон тоото шэнэ отрядуудай ороной иимэ баялиг районуудта хүдэлхэеэ ошохын түлөө хүдэлөөе мүнөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала байна. Хэдэн ехэ эрдэмтэд академигууд Михаил Алексеевич Лаврентьев, Сергей Алексеевич Христианович, Сергей Львович Соболев гэгшэд ороной зүүн талын хубида научна шэнэ центр байгуулха һанамжа гаргаад, саг үргэлжэ хүдэлхын тулада тиишэ ошоһон байна. Эдэнэй жэшээе һайшаахаар, дэмжэхээр байна.

Манай кадрнуудые, бүхы коммунистнуудые эрилтэ ехэтэй аад, дутуу дунданuудтай эбсэшэгүй, шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлэлгэ хэдэг, партийна гол ёһо баримталдаг, арадай, коммунизмын хэрэгэй түлөө үнэн сэхээр алба хэдэг байхаар коммунистическэ парти хүмүүжүүлдэг.

Коммунистическэ общество байгуулха хэрэгтэ партиин үүргын улам ургаха тухай Ленинэй шухала заабаринуудай нэгэнэй зүб байһые, партиин энэ үүргын мүнөөнэй ревизионистнуудай хэлэдэг шэнгеэр һулархагүй байһые манай орондо, социалистическэ бусад оронуудта социализмын, коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлэй бүхы дүй дүршэл гэршэлэн харуулна.

Олониитын организациин дээдэ формо, арадай түрүү отряд шалгагдамал манлай бологшо Коммунистическэ парти ажалшадай бүхы ниитын организацинуудые хүтэлбэрилдэг юм.

Нүхэдүүд! Манай ороной хүгжэлтынгөө шэнэ шухала үеые эхилжэ байһан мүнөөнэй эрхэ байдалда СССР-эй Конституцида зарим хубилалта, нэмэлтэ оруулха шухала байһан тухай асуудал шиидхэгдэхээр болоо. Конституциин баталан абтаһан сагһаа хойшо хори гаран жэл үнгэрөө. Энэ үе соо бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанартай олон событинууд болоо. Социализм нэгэ ороной хэмжээнһээ дэлгэрэн хүгжэжэ, дэлхэйн хүсэн түгэлдэр системэ болоо. Советскэ Союзай политическэ, экономическа ажабайдалда шухала хубилалтанууд болоһон байна. Коммунистическэ общество байгуулха гээшэ парти болон арадай ехэ бэелүүлхэ бодото зорилго болоод байна. Дотоодын ажабайдалда болон уласхоорондын байдалда болоһон эдэ бүхы асари ехэ хубилалтануудые Советскэ Союзай Конституци—манай гүрэнэй Үндэһэн хуули дотор харуулжа, хуулишалан батадхаха хэрэгтэй байгаа.

Манай обществын хүгжэлтын мүнөөнэй шатада гүрэнэй засагай органууд бологшо ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй дүүргэдэг үүргэ бүри ехэ болоо. Соведүүд хадаа олониитын эдэбхидэ түшэглэн, социалистическэ демократиие саашадань үргэдхэхэ, хүдэлмэришэн анги болон таряашадай холбоо барисаае, манай ороной арадуудай хани барисаае бүри ехээр бэхижүүлхэ ябадалда үндэһэлэн өөрынгөө бүхы хүдэлмэриие эрхилдэг байха ёһотой. Соведүүдэй хүдэлмэри һайжаруулха, олониитэтэй тэдэнэй холбоо барисаа бэхижүүлхэ, советскэ демократиие саашадань хүгжөөхэ, Соведүүдэй хүдэлмэридэ ажалшадые бүри олоор хабаадуулха зорилгоор ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ февраль-мартда болохоёо байһан һунгалтын үедэ нютагай Соведүүдэй депутадуудай тооe горьтойгоор, тухайлхада, 350 мянга гаран хүнөөр олон болгохо шухала гэжэ союзна республикануудай Верховно Соведүүд мэдэрһэн байна.

Соведүүд хадаа үүргэеэ бүри амжалтатайгаар дүүргэжэ шададаг байхын тулада хойрог нобшо ябадалай үзэгдэлнүүдые эрид шууд зайсуулха, ажалшадай улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые хангаха тухай бүри ехэ оролдолго гаргаха ёһотой.

Долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ олониитые элсүүлхын тулада мүнөө өөрынгөө зэргэдэ таби миллион үлүүтэй хүдэлмэришэд, алба хаагшадые нэгэдүүлдэг профсоюзууд ехэ хүдэлмэри хэхэ болоно. КПСС-эй XX съездһээ хойшо профсоюзуудые партийна организацинууд бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг, хүдэлмэридэнь ехэ туһаламжа үзүүлдэг болоо. Профсоюзуудай үүргэ нилээд дээшэлээ—тэдэнэр үйлэдбэриин асуудалнуудта бүри ехээр һонирходог, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын, хүдэлмэришэд, алба хаагшадай ажалай болон ажаһуудалай эрхэ байдал һайжаруулхын, ажахые хүтэлбэрилгэдэ олониитые бүри үргэнөөр хабаадуулхын түлөө улам эршэтэйгээр тэмсэдэг болоо.

Капитализмһаа коммунизмда дамжан орохо үедэ профсоюзуудай дүүргэхэ үүргэ тухай хэлэхэдээ, Владимир Ильич Ленин иигэжэ заагаа һэн: профсоюзууд «...хүмүүжүүлгын организаци, элсүүлэн хабаадуулгын, һуралсалай организаци болоно, энэ хадаа һургуули, хүтэлбэрилгын һургуули, ажахы эрхилхэ һургуули, коммунизмын һургуули болоно» (Зохёолнууд, 32-дохи том, 2-дохи нюур). Профсоюзууд — «коммунизмын һургуули» болоно гэжэ тиихэдэ Ленин ямар гүнзэгы ехэ удхатайгаар хэлэһэн байна гээшэб.

Профсоюзууд Ленинэй энэ заабариие хүтэлбэри болгон хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай эдэбхи хэшээл хүгжөөхэ ёһотой. Тиихэдээ гүрэнэй түсэбые предприяти бүхэнэй дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ, техническэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ тэдэнэй хүсэлэл оролдолгые зорюулха, социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, шэнэ юумэ үүсхэгшэдые, ухаалан зохёогшодые, үйлэдбэриин түрүүшүүлые дэмжэхэ, тэдэнэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ зэргэтэй.

Үйлэдбэри дээрэ ажал хамгаалхын хойноһоо, гэр байра барилгын түсэбүүдэй дүүргэлтын, байрын талмай хубаарилгын, худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой, предприятинуудай хүдэлмэриин, ажалшадай медицинскэ, коммунальна хангалгын хойноһоо олониитын хиналта эмхидхэхэ талаар мүнөөнэй эрхэ байдалда профсоюзуудта ехэ зорилгонууд даалгагдана. Профсоюзууд хадаа культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ажал-ябуулгые һайжаруулха, ажалшадай коммунистическэ ушар ёһо мэдэлгые, болбосоролыень дээшэлүүлхэ асуудалнуудые үдэр бүри эрхилдэг байха зэргэтэй.

Тон ехэ, шухала хүдэлмэридэнь профсоюзуудта партийна организацинууд али бүхы дэмжэлгэ болон туһаламжа үзүүлхэ ёһотой. Долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ профсоюзуудай эрхим туһа нэмэри оруулха байһаниинь лабтай.

Нүхэдүүд! Өөрынгөө зэргэдэ 18 миллион үлүүтэй эдир залуу хүбүүд, басагадые нэгэдүүлдэг ленинскэ комсомол коммунизмын түлөө тэмсэлдэнь партида үнэн сэхээр туһалдаг юм. Партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, комсомолой организацинууд ажахын болон культурна байгуулалтада залуушуулые эдэбхитэйгээр хабаадуулхын тулада горьтой хүдэлмэри хэһэн байна.

Шэнэ газар элдүүрилгэдэ, хүдөө ажахые дэбжээлгэдэ, промышленностиие хүгжөөлгэдэ манай залуушуул өөһэдыгөө һайнаар харуулаа. Промышленностиин шухала шухала барилгануудта ойрын жэлнүүдтэ миллион эдир залуу хүбүүд, басагадые эльгээхэ тухай комсомолой үүсхэлые али болохоор дэмжэхээр байна. Манай ороной эдир залуу хүбүүд, басагадай олон ажал хэрэгүүд тэдэнэй коммунистическэ ушар ёһо мэдэлгын ургаһые, обществынгоо аша туһада шэн зоригтойгоор ажаллаха гэһэн залуушуулай патриотическа эрмэлзэлгые гэршэлэн харуулна. Комсомол өөһэдынгөө алдарта хэрэгүүдээр манай бүхы арадай зүгһөө хүндэлэгдэдэг, дурлагдадаг болоо.

Манай парти коммунистическэ байгуулалтын талаар ерэхэ долоон жэлдэ бэелүүлэгдэхэ шэнэ асари ехэ программа хараалаа. Энэ хадаа залуу үетэнэй зохёохы үүсхэлэй, эдэбхи хэшээлэй ургаха үргэн зам нээжэ үгөө.

Партиин XXI съездэ бэлэдхэлэй үедэ комсомолой үүсхэлээр коммунистическэ ажалай бригадануудые байгуулха шэнэ патриотическа хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрээ.

Долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэлшэдэй түрүүшын зэргэдэ ленинскэ комсомол, манай советскэ алдарта залуушуул ябалсаха гэжэ найдажа байһанаа парти элишэлэн мэдүүлнэ.

Социалистическэ байгуулалтын үедэ совет арад ажалай угаа ехэ баатаршалга гаргаа. Долоон жэлэй түсэб ажалай шэнэ урма зоригжолой долгиие лаб бадаруулха, манай орондо коммунистическэ байгуулалтын асари ехэ программые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай социалистическэ мүрысөөнэй шэнэ формонуудые үүсхэн бии болгохо байна.

* * *

Нүхэдүүд! Бидэнэр гайхамшагта үе сагта ажаһуунабди. Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилдэг совет арадай дура зоригоор, зохёон байгуулхы ажалаар хүн түрэлтэнэй эгээн һайн һайхан һанал бодол мүнөө үедэ бэелүүлэгдэжэ байна. Золтой жаргалтай ерээдүй тухайгаа, баяшуулшьегүй, үгытэйшүүлшьегүй, ажалша хүнүүдэй мүлжэгдэдэггүй тиимэ общество байгуулха тухайгаа олон үеын хүнүүд дотороо һанажа ябадаг байгаа. Тэдэнэр коммунизм тухай дотороо һанажа ябадаг байгаа.

Хүдэлмэришэн ангиин агууехэ вождьнор болон багшанар Маркс, Энгельс научна коммунизмын революционно теорёор зуу гаран жэлэй урда тээ ажалшадые зэбсэглэһэн юм. Түүхэтэ шэнэ эрхэ байдалда энэ илалта түгэлдэр теориинь мүнхэ Ленин творческоор хүгжөөжэ, баяжуулһан юм. Тэрэ хадаа манай Коммунистическэ партиие байгуулаа, һурган хатуужуулаа. Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр манай ороной хүдэлмэришэн анги, ажалшад Агууехэ Октябриин социалистическэ революциие хэжэ, социализм байгуулаад, коммунистическэ обществые мүнөө амжалтатайгаар байгуулжа байна.

Бүхы һаад бэрхэшээлнүүдые дабан, ленинскэ шалгагдамал замаар бидэнэр бата найдамтайгаар урагшаа дабшажа ябанабди. Дабагдашагүй гэжэ һанахаар, шэнэ хяра үндэрнүүдые эрэлхэг зоригтойгоор добтолжо, түрүү отрядай хойноһоо дагажа ябаһан хүнүүдтэ зам табижа үгэдэг альпинистнуудай түрүү отряд шэнгеэр, манай парти — Советскэ Союзай хүдэлмэришэн ангиин, ажалшадай дайшалхы манлай — коммунизмын һаруул һайхан үндэр тээшэ совет арадые хүтэлэн ябана.

Бидэнэй эхилээд байһан долоон жэл манай ороной хүгжэлтын замдахи шэнэ шухала, шиидхэхы шанартайшье гэжэ хэлэхээр, хилэ мүн болоно. Энэ хилые дабажа үргэн замда гарахабди гэжэ коммунистическэ парти, бүхы совет арад батаар найдана, тиихэдэ шэнэ үргэн ехэ зам нээгдэжэ, урагшаа дабшахада хүнгэн болохо байна. Бидэнэй урда тодо һонор, арюун һайхан зорилго байна. Энэ зорилгодоо хүрэхын тулада һайнаар ажаллаха хэрэгтэй. Иимэ ажал хүниие һайханаар дэбжээдэг, ханалыень хүсэлдүүлдэг, тэрээндэ зол жаргал олгодог байна.

Совет арад социалистическэ лагериин бүхы оронуудай арадуудтай нягта жагсаалтайгаар урагшаа дабшажа ябана. Мүнөө социализм, коммунизмын илалта түгэлдэр туг доро Европа, Азиин социалистическэ оронуудай миллиард шахуу хүн зон, тайлбарилан хэлэбэл, бүхы хүн түрэлтэнэй гурбанайнь нэгэ хубиһаа олониинь нэгэдэнхэй. Социализмын хүсэнүүд түгэлдэр ехэ, тиигээд үдэр ерэхэ тудам ургажа байдаг. Ерээдүй тэдэндэ хамаадана.

Марксизм-ленинизмын туг доро ябажа, бидэнэр урагшаа дабшаха зуурдаа, газар дэлхэй дээрэхи эгээн һайн, эгээн үнэн зүб обществые — коммунистическэ обществые байгуулжа байнабди.

Коммунизм байгуулагша агууехэ совет арад мандаха болтогой!

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти — совет арадай дайшалхы, шалгагдамал манлай, коммунизмын илалтануудые эмхидхэн зоригжуулагша мандаха болтогой!

Социалистическэ хүсэн түгэлдэр лагериин оронуудай ахадүүгэй эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой!

Бүхы оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай марксистско-ленинскэ бата нэгэдэл мандаха болтогой!

Бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдал мандаха болтогой!

(Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл хэжэ байхада нэгэнтэ бэшэ нэрьемэ альга ташалга болоо. Элидхэлэй түгэсхэлдэ зал соо нэгэ хэдэн минутын туршада үргэлжэлһэн нэрьемэ оваци болоо).

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН XXI СЪЕЗД

СЪЕЗДЫН ДНЕВНИК

Январиин 28-най үдэшын заседани

Съездын үдэшын заседани нүхэр **В. И. Устиновай** түрүүлэлгэ доро нээгдэжэ, нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл зүбшэн хэлсэгдэжэ үргэлжэлбэ.

Трибунын саана нүхэр **Н. И. Беляев** гараба. Манай агууехэ ленинскэ партиин съезд бүхэниинь арадай ажабайдалда түүхэтэ шата боложо, ажалшадай энхэ жаргалай түлөө, социалистическэ Эхэ ороной саашадаа һалбаран бадархын түлөө тэмсэлэй шэнэ шата эхилдэг. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин мүнөө боложо байгаа ээлжээтэбэшэ XXI-дэхи съезд түүхэтэ иимэ ехэ события мүн болоно. Энэ съездые арад зон коммунизм байгуулагшадай съезд гэжэ нэрлээ.

КПСС-эй XX съездһээ хойшо үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада тус съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө партимнай, тэрэнэй Центральна Комитедэй эрхилһэн ажал-ябуулгын нилээд ашагтай үрэтэй байһаниинь гэршэлэн харуулагдана гэжэ нүхэр Беляев үргэлжэлүүлбэ. Хамтаараа хүтэлбэрилгын ленинскэ ёһо гуримуудые, партийна ажабайдалай ёһо гуримуудые һэргээһэн ушар коммунистнуудые, бүхы ажалшадые үзэгдөө дуулдаагүй ехэ эдэбхитэй болгожо, үйлэдбэриин хүсэнүүдые эршэмтэй түргэнөөр хүгжөөхэ эшэ үндэһэн боложо үгэбэ. Арадай ажахые хүтэлбэрилгэдэ демократическа централизмын ленинскэ ёһо гуримуудые саашадань хүгжөөхэ тухай съездын заабаринуудай үндэһөөр, КПСС-эй ЦК-гэй үүсхэлээр промышленностиие, барилгые хүтэлбэрилхэ хэрэг орон доторнай үндэһөөрөө шэнэдхэгдээ.

Таарамжатай байһанаа энэ хэмжээн гүйсэд харуулаа. Газар газарта совнархозуудые дамжуулан промышленностиие, барилгые хүтэлбэрилхэ ябадал үйлэдбэрилгые улам ехэ болгожо, тэрэниие нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ сэгнэгдэшэгүй һайн үрэ дүнгүүдые үгөө. Манай промышленность продукци улам ехээр бүтээн гаргадаг боложо, тэрэнэй шанар нилээд дээшэлбэ.

Колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ, машинно-тракторна станцинуудые хубилгаха талаар КПСС-эй ЦК-гэй абаһан хэмжээ-ябуулгануудай туйлай ехэ үүргэ дүүргэһэн тухай съезд дээрэ хэлэгдээ. Гэбэшье машинно-тракторна станцинуудые хубилгажа, хүдөө ажахын машинануудые колхозуудта үгэһэн ушар революционно ехэ гэгшын алхам мүн. Тиин тэрэнэй сэгнэгдэшэгүй удха шанартай байһые дахинаа тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб.

Саашань нүхэр Беляев КПСС-эй ЦК-гэй 1957 оной июлиин Пленумэй түүхэтэ удха шанар тухайда хэлэбэ. Тус Пленум XX съезд дээрэ партиин хараалһан хараа шугамда эсэргүүсэн, манай орондо тон шухала хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ ябадалда һаад ушаруулхые хүсэһэн Маленковой, Кагановичын, Молотовой, Булганинай, Шепиловэй партида харша бүлэгые бута зада сохиһон байха юм.

КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэһэн тухайда тогтон хэлэхэ зуураа партидаа, Эхэ орондоо Казахстанай бүхы ажалшадай инаг дуратай байһые, долоон жэлэй асари ехэ түсэбые бодотоор бэелүүлхээр тэдэнэй эршэмтэйгээр шиидэһые тэмдэглэбэ.

Казах арад Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро агууехэ ород арадай, тэрэшэлэн манай ороной бусад арадуудай туһаламжаар ажабайдалайнгаа бүхы һалбаринуудта гайхамшаг амжалтануудые туйлаа гэжэ үгэ хэлэгшэ хэлэбэ. 1913 онойхитой жэшээлбэл республика доторхи промышленна үйлэдбэрилгэ 43 дахин ехэ болоо. Һүүлэй жэлнүүдэй туршада республика 20 үлүүтэй миллион гектар шэнэ ба боро газар элдүүрилжэ, товарна орооһо таряа абалгаар РСФСР-эй һүүлээр оронойнгоо томо гэгшын хизаар болоо.

Советскэ Казахстан, Дунда Азиин республиканууд экономикоёо, культураяа хүгжөөлгэдөө гайхамшаг ехэ амжалтануудые туйлаа.

1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб дотор ахадүү хамаг республиканудай бүхы талаһаа хараада абтаһые тэмдэглэхэ зуураа, нүхэр Беляев ерэхэ долоон жэл соо Казахстанай арадай ажахын тон ехээр хүгжөөгдэхэ тухайда тогтон хэлэбэ.

Совет засагай үедэ Свердловско область оронойнгоо индустриальна болон научна томо база болоо гэжэ нүхэр **А. П. Кириленко** хэлэбэ. 1913 онойхитой сасуулбал область дотор промышленна продукци 79 дахин ехээр бүтээн гаргагдадаг болоһон, машина бүтээлгын, металл болбосоруулгын заводуудай продукци 800 дахин ургаһан байна. Партиин XX съездын һүүлээр ажал хүдэлмэри илангаяа амжалтатайгаар ябуулагдаа. Гурбан жэлэй туршада Свердловскын машина бүтээгшэд шэнэ түхэлэй 500 гаран янзын машинануудые, приборнуудые, аппарадуудые бүтээн гаргаа.

Гэбэшье промышленностьда, барилгада зарим түхеэрэлгэнүүд удаан саг соо хэрэглэгдэнгүй байдаг, ашаггүй гаргашанууд, голодоһон гаргагдадаг, гарай ажал ехээр хэрэглэгдэдэг, техническэ дэбжэлтын зарим асуудалнууд удаанаар шиидхэгдэдэг байха юм. Эдэ ба бусад дутагдалнуудые түргэнөөр усадхаха, областиингоо үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые дары саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ партийна организаци бүхы ажалшадай анхаралые хандуулна.

Свердловскын предприятинууд долоон жэлэй туршада промышленна продукци бүтээн гаргалгаяа 65 процентһээ бага бэшээр дээшэлүүлхэ, ажалай бүтээсые 54—56 процент ехэ болгохо байна.

Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ областъ доторнай элитэ үрэ дүнгүүд туйлагдаа. Гэбэшье хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн табиһан эрилтэнүүдые гүйсэд хангажа шадахагүй байна. Рязанска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй уряада харюу болгон, областимнай ажалшад энэ жэлдэ колхоз, совхозуудта 2,2 дахин мяха ехээр абадаг болохо, мүн һү ехээр, үндэгэ олоор абадаг болохо гэжэ шиидэнхэй. Хүдөө ажахын эдлүүриин газарай зуун гектар бүхэндэ энэ жэлдэ 78 центнер мяхан, 284 центнер һүн абтаха юм.

Партиин XX съездһээ хойшонхи гурбан жэлэй туршада коммунизмын материально-техническэ база байгуулха замдаа манай Эхэ орон шэнэ ехэ алхам хэбэ гэжэ **А. И. Хворостухин** (Тульска партийна организаци) хэлэбэ. СССР-эй экономическа гол зорилго — хүн бүхэндэ хүртэсын талаар продукци үйлэдбэрилгөөрөө капиталистическэ эгээл хүгжэнги оронуудые хүсөөд, тэдэниие ахин гараха гэһэн зорилго шиидхэхэ замдамнай алхам урагшаа хэгдэбэ. Манай арад зоной ажабайдал нилээд һайжаруулагдаа.

Долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө совет хүнүүд улам ехэ эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Энээниие нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые бүгэдэ арадай эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэһэн ушар гэршэлэн харуулна. Тульска областиин коммунистнууд, бүхы ажалшад оронойнгоо арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудые айхабтараар һонирхожо, мүр бүхэниинь тон һайнаар бодожо үзэһэн байна.

Партийна съездэ зорюулан областиин ажалшадай үгэһэн үйлэдбэриин бэлэгүүд тухайда үгэ хэлэгшэ саашань мэдээсэбэ. Иимэ бэлэгүүд үсөөн бэшэ. Подмосковно нүүрһэнэй бассейнэй горнягууд түсэбһөө гадуур миллион тонно нүүрһэ малтан абаа. Предприятинуудта 60-аад янзын шэнэ машина, түхеэрэлгэнүүд бүтээн гаргагдаа.

Хүдөө ажахын арга боломжонуудые саашадань хэрэглэхэ замууд тухайда хөөрэхэ зуураа, манай орон дотор коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулха агууехэ түсэбые бэелүүлгэдэ ажалшадай зохёон байгуулхы эдэбхи хэшээлые зорюулхын түлөө Ленинскэ Центральна Комитедые тойрон нягтаар жагсаһан Тульска партийна организаци хүсэл оролдолгоёо гаргаха гэжэ тэрэ найдуулба.

Итальянска Коммунистическэ партиин генеральна секретарь **Пальмиро Тольяттида** үгэ үгтэбэ. Тэрэниие съездын делегадууд халуунаар угтаба.

— Итальянска Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй зүгһөө Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездэ амаршалга хүргэнэб, 2 миллион үлүүтэй итальянска коммунистнуудай, комсомолшуудай зүгһөө, парламентын һүүлшын һунгалтын үедэ манай түлөө голосоо үгэһэн Италиин 7 миллион шахуу эрхэтэнэй зүгһөө, танай орондо, таанадай ажал хэрэгүүдтэ гүн гүнзэгы дуратайгаар, хании ёһоор хандадаг Италиин арад зоной зүгһөө ахадуугэй халуун амаршалга хүргэнэб. Тэдэнэр социализмын орон байһыетнай, арадуудай ажабайдалые һайжаруулха демократиин ба эб найрамдалай хэрэг сахилгада танай ажал-ябуулгын туһатай байһые мэдэрнэ.

Коммунизмын замаар урагшаа дабшаһан замдаа туйлаһан амжалта, илалтануудайнгаа дүнгүүдые согсолжо байгаа КПСС-эй XXI съездын хүдэлмэри тухай хэлэхэ зуураа, танай үмэнэһөө гадна, мүн бүхэдэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин үмэнэ, бүхы хүн түрэлтэнэй үмэнэ алас холын хараата шэнэ зорилгонуудые советскэ экономикые хүгжөөхэ долоон жэлэй шэнэ түсэб тодорхойлжо, хүнүүдэй ухаан бодолдо туйлай ехэ һонирхол түрүүлнэ, гэжэ нүхэр Тольятти тэмдэглэбэ.

Танай шэнэ илалта бүхэн бүхы дэлхэй дээрэхи манай хэрэгэй илалта мүн гэжэ мэдэрнэбди.

XX съездын шиидхэбэринүүд, коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Московско зүблөөнэй Декларации дотор соносхогдоһон ёһо гуримууд манай хүдэлмэридэ үнэтэ туһа нэмэри болоо гэжэ нүхэр Тольятти саашань тэмдэглэбэ. Тэдэнэр нэгэдэлыемнай батадхажа, манай зэргэнүүдые нягтаруулан жагсааба.

Нүхэр **А. Н. Ларионов** (Рязанска партийна организаци) үгэ хэлэбэ.

Коммунизм байгуулха хэрэгтээ манай арад агууехэ илалтануудые туйлаа. Эдэ илалтанууд тухайда Н. С. Хрущевой элидхэл дотор тон эли тодоор хэлэгдэбэ гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Мүнөө байгшадаал адли хүсэн түгэс, бата бэхи манай агууехэ Эхэ орон хэзээдэшье байгаагүй, коммунизмда орохоёо байгаа мүнөө үеынхидээл адляар манай парти арад зонтоёо таһаршагүй холбоотой хэзээдэшье байгаагүй.

Капитализмтай хэһэн амгалан ёһоной экономическа мүрысөөндөө агууехэ илалта туйлаха хэрэгтэ энэ ерэхэ долоон жэлэй түүхэтэ хилэ болохын түлөө үнэхөөрөө ажаһууха, ажаллаха, тэмсэхэ, зохёон байгуулха дуран үнэхөөрөө хүрэнэ. Социалистическэ экономикын үзэгдөө дуулдаагүй ургалта, манай орон дотор советскэ наукын, соёл культурын бурьялма хүгжэлтэ ленинскэ генеральна хараа шугамай илаһые тодорхойгоор гэршэлнэ. Ленинскэ энэ хараа шугамые манай парти, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитет хэлбэришэгүйгөөр бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлдэг.

Манай партиин XXI съезд дээрэ харагдажа байгаа долоон жэлэй түсэб манай орон дотор коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулгые хараална. Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ Рязанска областиин ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаба. Сентябриин Пленумэй урда тээ областимнай ажахы хангалтагүй байһан юм. Мүнөө эрид хубилалта болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ областьмнай 273 мянган тонно гэхэ гү, али 1953 онойхиһоо 2,5 дахин ехэ һү, 4895 мянган тонно гэхэ гү, али 1953 онойхиһоо 2 үлүүтэй дахин ехэ мяха гүрэндөө тушааһан байна. Өөһэдынгөө арга боломжонуудые нягтаар бодожо үзөөд, Рязанска областиин ажалшад гурбан жэлһээ удаан бэшэ болзор соо мяха 2 дахин ехээр абадаг боложо, долоон жэлэй түсэбэй даалгабариие дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Энэ хооһон үгэ, хубхай найдуулга бэшэ, харин тон наринаар бодожо үзэгдэһэн, үнэхөөрөө бодото хэрэг мүн. Энэ жэлдэ областимнай колхозууд, совхозууд мяха 3,8 дахин ехээр абадаг болохо юм. Тиигэжэ гүрэндөө 150 мянган тонно мяха тушаахабди.

Трибунын саана Франциин Коммунистическэ партиин секретарь, Политбюрогойнь гэшүүн **Жак Дюкло** гараба. Жак Дюкло Франциин Коммунистическэ партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй, Франциин хүдэлмэришэн ангиин болон ажалшадай зүгһөө Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездэ үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэбэ.

Промышленностьяа, хүдөө ажахыгаа хүгжөөн дэбжээхэ, эрдэм һуралсалые, наука, техникые хүгжөөхэ хэрэгтээ Советскэ Союзай туйлаһан амжалтанууд хаа хаанагүй ажалшадай туйлай эдэбхи үүсхэл бадаруулна гэжэ Жак Дюкло хэлэбэ. Бүхы түрүү хүнүүд Советскэ Союзай амжалтануудые бүхэдэлхэйн удхашанартай гэжэ тоолон амаршална. Долоон жэлэй түсэбэй бэелүүлэгдээд байхада бүхы оронуудай хэдэн зуугаад миллион эрэгтэй, эмэгтэйшүүлэй хүсэл эрмэлзэлые социализмын лэ хангажа шадаха байһые тэдэнэр дахинаа хараха.

Французска Коммунистическэ партида туйлай ехэ бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоошье һаань, марксизм-ленинизмын гол ёһонуудта хизааргүй үнэн сэхэ байжа, урдаа табиһан зорилгонуудаа манай парти нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ байна.

Коммунистнууд байһандаа, агууехэ хэрэгэй түлөө, бүхы хүн түрэлтэнэй ерээдүйн найдабари байһан коммунизмын түлөө тэмсэлшэд байһандаа бидэнэр омогорхонобди гэжэ нүхэр Дюкло үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлбэ.

Республикымнай ажалшад Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй болон аймагай Соведэй депутадта кандидадуудаар эрхим хүнүүдээ дэбжүүлнэ

УЛАН-УДЭ

Политическэ угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда Улан-Удын оёдолой фабрикын коллективэй һунгалтын урда тээхи хамтын суглаан боложо, суглаанда хабаадагшад Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Серовско һунгуулиин № 2 округһоо фабрикынгаа эрхим оёдолшо, түрүү хүдэлмэришэ **Анастасия Николаевна Хуриганове**е дэбжүүлээ. Энээн тушаа түрүүлэн үгэ абажа хэлэһэн оёдолой цехын начальник, месткомой түрүүлэгшэ нүхэр Ероносов Анастасия Николаевнагай ажал хүдэлмэри, ажабайдал тухайнь тобшохоноор хөөрэжэ үгөө.

Нүхэр Хуриганова манай оёдолой фабрикада таһалгаряагүй ажаллажа эхилһээр арбан жэл болобо. Энэ үе соо олон зониие өөрынгөө мэргэжэлдэ һургаа, эрхим амжалташье туйлаа. Тиимэ хадаа олоной дунда хүндэтэй болонхой, этигэл найдабариемнай харюулжа шадаха байха.

Арба гаран жэлэй туршада мүн лэ тус фабрикада хүдэлмэрилжэ байһан мастер Бухольцева нүхэр Хуригановагай кандидатурые халуунаар дэмжэжэ, үнэн зүрхэнэй үгэнүүдые хэлэбэ.

СЭЛЭНГЭ

704-дэхи ДЭУ-гэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшад БурАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар парти, правительствынгаа хүтэлбэрилэгшэд нүхэд **Н. С. Хрущев, К. Е. Ворошилов** гэгшэдые, мүн КПСС-эй айкомойнгоо секретарь **Марк Могзоевич Могноновые** һунгуулиин Ново-Селенгинскиин округһоо нэгэн дуугаар дэбжүүлбэ.

Зарим түрүүшүүл үгэ хэлэхэ зуураа, һунгуулиин хүндэлэлдэ социалистическэ уялгануудые абана.

—Засаг түрынгөө дээдэ органиие һунгаха гэжэ байхадаа би февраль соо һарынгаа даалгабариие 130 процент дүүргэхэ уялга абанаб,—гэжэ токарь нүхэр Шагунов мэдүүлээ.

***

Сэлэнгын хонином совхозой 2-дохи фермэдэ олон зоной хабаадалгатай суглаан боложо, үүлтэртэ үнеэдэй фермые даагша нүхэр Буянтуев Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар өөһэдынгөө эрхим хонишон **Гарма Бальжиевна Бальжиевае** дэбжүүлхэ дурадхал оруулба.

Энэ хонишон олон жэлэй дүй дүршэлтэй, үнэн сэхээр ажалладаг, хүдэлмэридөө жэл бүри һайн амжалта туйладаг, зон нүхэдтөө аргагүй хүндэтэй хүн юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ 592 эхэ хони даажа байгаад, зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 134 хурьга абажа түлжүүлээ. Мүнөө отарадань шэнэ түл эмхитэйгээр абтажа байна.

Нүхэр Бальжиева манай этигэл найдабариие нэрэтэй түрэтэйгээр харюулха гэжэ шиидхээд, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин 97-дохи Селендумын округһоо дэбжүүлхэ гэжэ суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар тогтоогоо.

***

Галуута-Нуурай түмэр харгын депогой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад өөһэдынгөө дундаһаа Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ зол хубида хүртөө. Эндэ суглаан боложо түрүүлэн үгэ абаһан машинист-инструктор нүхэр Максимов депогойнгоо ахалагша машинист **Вениамин Иванович Семеновые** бултанай альга ташалган доро депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ дурадхал оруулаа.

—Нүхэр Семенов эрхим ажалай жэшээ харуулдаг байхаһаа гадна, ниитын хүдэлмэридэ хододоо эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, манай бултанаймнай хүндэлдэг һайн нүхэрнай гээшэ,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Нүхэр В. И. Семенов Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин 96-дахи Галуута-Нуурай округһоо нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдээ.

***

Загастайн Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд хамтынгаа суглаан дээрэ республикынгаа Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые айхабтар ехэ баяр баясхалангай оршон байдалда дэбжүүлбэ. Энэ колхозойхид өөһэдынгөө колхозой түрүүлэгшэ **Бадма Нимаевич Нимаевые** Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин Тохойн № 95 округһоо нэгэн дуугаар дэбжүүлһэн байна.

Нүхэр Нимаев партийна, советскэ хүдэлмэридэ үнинэй ябаһан, хүтэлбэрилхы шадабари ехэтэй, зонойнгоо дунда аргагүй хүндэтэй хүн юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ колхозой ниитын ажахы амжалтатайгаар хүгжэжэ, колхознигуудай байра байдал түргэнөөр һайжаржа байнхай.

КЯХТА

Кяхтын 2-дохи дунда һургуулиин багшанарай, хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан боложо, ажалшад Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлбэ.

Һургуулиин директор нүхэр Перевалов үгэ абаад, иигэжэ хэлээ:

— Өөһэдынгөө дундаһаа республикынгаа Верховно Соведэй депутадуудта кандидадые дэбжүүлхэ зол хуби манда тудаһан байна. Манай һургуулиин үнинэй—багшанарайшье, түрэлхидэйшье, һурагшадайшье дунда айхабтараар хүндэлэгдэдэг багша Мария Ивановна Рещиковае депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ дурадхал оруулаад, минии һанамжые дэмжэхыетнай уряалнаб.

Тэрэнэй дэбжүүлһэн кандидатурые олон хүн халуунаар дэмжэжэ, нүхэр **М. И. Рещикова** Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин 82-дохи Ленинскэ округһоо нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдэбэ.

***

№ 5-дахи СМУ-гэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй, мүн Зэдын комбинадай суута машинист В. Г. Шульгинай кандидатурануудые халуунаар дэмжэхэ зуураа, һая болоһон суглаан дээрээ Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар слесарь-монтажнигуудай бригадир **Илья Кириллович Сушковые** һунгуулиин 79-дэхи Кяхтын округһоо дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн дуугаар шиидхээ.

ЗАКАМЕН

«Коммунизм» колхоздо 200-гаад хүнэй хабаадалгатай һунгагшадай суглаан болоо.

Колхознигууд Бадмацырен Будаев, Василий Мархаев гэгшэд Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар манай парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд **К. Е. Ворошиловые Н. М. Швернигые** һунгуулиин Санагын 63-дахи округһоо дэбжүүлбэ.

Мүн энэ округһоо Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар колхозой түрүү малшан **Бадма Дулмаевна Шагжеевае** сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Бато Дамчеев дэбжүүлээ.

Нүхэр Шагжеева колхоздоо малшанаар 35 жэлэй туршада хүдэлжэ байхадаа ехэ дүй дүршэлтэй болоһон, ажалдаа оролдосотойгоор хандадаг туладаа хүн зондоо хүндэтэй болоһон байна.

Д. Аюшеев.

АХА

«Коммунизм» колхозой гэшүүд хамтынгаа суглаан дээрэ Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар артелиингээ эрхим һаалишан **Бадма Жалсараевна Убушеевае** дэбжүүлээ.

Суглаан дээрэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Марзаев түрүүлэн үгэ хэлээ.—Һунгуулиин 88-дахи Ахын округһоо Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар түрүү һаалишан Бадма Убушеевае дэбжүүлнэб. Нүхэр Убушеевае эрхим һайн, ажалша бүхэриг хүн гэжэ булта мэдэнэбди,—гээд тэрэ мэдүүлбэ.

Тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэгшэд нүхэд Амбялова, Гармаев болон бусад нүхэд Марзаевай дурадхалые нэгэн һаналтайгаар дэмжэбэ.

П. Урбаев.

ТУРУНТАЕВО

Модо буулгаха, ашаалха Сэлэнгын базын хүдэлмэришэд, Лазогой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд һаалишанаар ажалладаг **Валентина Ивановна Вязьминае** Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин Ильинскэ округһоо дэбжүүлээ.

Лазогой нэрэмжэтэ колхозой энэ түрүү һаалишан үнгэрэгшэ 1958 ондо үнеэн бүриһөө 2400 литр һү һааһан байна. Нүхэр Вязьмина оролдосотойгоор ажаллахынгаа хажуугаар, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

Итанцын леспромхозой залуу хүдэлмэришэн **Мария Петровна Лукашева** Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Турунтаевска һунгуулиин округһоо нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдээ. Итанцын леспромхозой «Бурля», «Ки… гэжэ модо бэлэдхэлэй пунктнууд… мүн тэрэшэлэн мастерска участ… гуудай хүдэлмэришэд нүхэр Лу… шевагай кандидатурые булта һа… шаан дэмжээ.

В. Богданов

ИВОЛГА

Лазогой нэрэмжэтэ хүдөө аж… хын артельдэ болоһон һунгалт… урда тээхи суглаан дээрэ колхоз… гэшүүн нүхэр Калганская ү… абаад, нютагайнгаа эрхим түр… огородшон **Анна Лукинична Астраханцевае** Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидада… дэбжүүлхые дурадхаа.

— Нүхэр Астраханцева колх… доо 15 жэлдэ таһалгаряагүй о… родшоноор хүдэлжэ, овощиин … дэр баян ургаса абаха талаар … лээд ехэ дүй дүршэлтэй болонх… Нёдондо тэрэнэй звеногойхид о… родой гектар бүриһөө дунда з… гээр 157 центнер капуста, 120 це… нер помидор, 108 центнер һонги… хураһан юм. Байгша ондо нүх… Астраханцева звеногоороо даа… абаһан газарһаа бүри ехэ ово… абахаар шиидэнхэй. Тэрэ ман… найдабариие харюулжа шада… хүн, —гэжэ колхозой эхин па… организациин секретарь нүх… Юров дэмжэлгын үгэ хэлээ.

Нүхэр А. Л. Астраханцева БурАССР-эй Верховно Соведэй … путадта кандидадаар дэбжүүл… тухай дурадхал аймагай «Кож… ник» гэжэ олзоборилгын артели… хид мүн лэ оруулаа.

Аймагай XX партсъездын нэр… жэтэ колхозойхид, түмэр зам… Мостовая станциин хүдэлмэриш… совпартийна һургуулиин, зообе… ринарна институдай һуралсал… туршалгын ажахынуудай хүдэл… рилэгшэд нүхэр Астраханцева… кандидатурые бүримүһэн дэмжэ…

В. Гумпылов.

КУРУМКАН

Январиин 28-най үдэрэй 2 час… Курумканай дунда һургуулиин б… шангай зал соо хүн зон олоор… сугларанхай байба.

Эндэ Бурядай АССР-эй Верхов… Соведэй депутадта кандида… дэбжүүлхэ асуудалаар һунгаг… дай суглаан боложо, һургуули… багша нүхэр Цыбиков үгэ аба… иигэжэ мэдүүлээ:

— Манай республикын засаг … хиргаанай дээдэ зургаанай—В… ховно Соведэй депутадта канди… даар һунгуулиин 77-дохи округһ… бултанаймнай хүндэлдэг, Совет … сагай түлөө бүхы наһаараа тэм… һэн, үнэн сэхэ, сухаришагүй б… шевигүүд нүхэд **К. Е. Ворошилов**… **Н. М. Швернигые** дэбжүүлнэб, … гэбэ.

Бүхы суглаашад энэ дурадха… угаа ехэ баяртайгаар угтажа, … гэн дуугаар дэмжээ.

— Мүн Бурядай АССР-эй В… ховно Соведэй депутадта канди… болгон СССР-эй арадай арт… **Гомбо Цыдынжапович Цыдынжа…вые** дэбжүүлхыемни зүбшөөрыт, … гэжэ багша нүхэр Дмитриева … радхаба.

Удаалуулан үгэ хэлэһэн нү… Плеханова, Нехуров, Саженов … лон бусад нүхэр Г. Ц. Цыдын… повай кандидатурые нэгэн һан… тайгаар һайшаан дэмжээ.

***

Аргадын дунда һургуулиин б… шанар, һурагшад, хүдэлмэри… шэд һунгалтын урда тээхи сугл… дээрээ суглараад, һунгуулиин … дахи Гааргын округһоо Буря… АССР-эй Верховно Соведэй де… тадта кандидадууд болгон нү… **А. И. Микоян, Н. А. Мухитди…** мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхо… эрхим хонишон **О. Р. Ачитуева** … шэдые дэбжүүлбэ.

С. Ангабае…

***

Угнасай нютагай ажалшад һ… гуулиин урда тээхи суглаан дээ… Кировэй нэрэмжэтэ колхозой … та хонишон **Чимит Цыдыповна** … **туевае** Курумканай аймагай … ведэй депутадта кандидадаар … жүүлбэ. Нүхэр Батуева 12 жэ… хонишоноор хүдэлжэ, нютагайн… зондо хүндэтэй, дүй дүршэл … тэй малшан болонхой. Үнгэрэ… жэлдэ түрүү хонишон 100 хонин… риһөө 110 хурьга түлжүүлээ.

Эндэхи Тунгенэй долоон жэ… һургуулиин багшанарай коллек… аймагай Соведэй депутадта ка… дадаар колхозой зоотехник До… **Гомбоевич Гомбоевые** дэбжүүл… байна.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой… шууд аймагай Соведэй депута… кандидадаар шадабаритай эм… хэгшэ, энэ колхозой түрүүлэ… **Бадмажап Будаевич Дармае…** нэгэн дуугаар дэбжүүлээ.

Б. Лыгденов

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ…

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни —34-05, экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—24-74, писем трудящихся 40-49, отдел переводов; корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00951. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4771.